HATÁROZATOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2018/1498 HATÁROZATA

(2017. december 21.)

az Olaszország által az Ilva S.p.A. *in Amministrazione Straordinaria* javára végrehajtott SA.38613. (2016/C) (korábbi 2015/NN) számú állami támogatásról és intézkedésről

(az értesítés a C(2017) 8391. számú dokumentummal történt)

(Csak az olasz nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután a fent hivatkozott rendelkezésnek megfelelően felhívta az érdekelt feleket észrevételeik megtételére ([1]), és tekintettel ezen észrevételekre,

mivel:

1. AZ ELJÁRÁS

(1) A (kilétüket felfedni nem kívánó) versenytársak által 2014. április 11-én és 14-én benyújtott két hivatalos panaszt követően a Bizottság előzetes vizsgálatot indított az olasz acélgyártó, az Ilva S.p.A. *in Amministrazione Straordinaria* (a továbbiakban: Ilva) javát szolgáló állítólagos támogatási intézkedések tárgyában. A Wirtschaftsvereinigung Stahl (a német acélipari szövetség, a továbbiakban: WV Stahl) 2015. április 10-én, az Eurofer (az Európai Acélszövetség) pedig 2015. június 24-én ugyancsak hivatalos panaszt nyújtott be. A British Steel Association (a brit acélipari szövetség) 2015. június 25-én támogatta e panaszokat.

(2) 2016. január 20-án kelt levelében a Bizottság tájékoztatta Olaszországot, hogy az Ilva javára nyújtott négy támogatási intézkedés tekintetében az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás megindításáról határozott. A Bizottság 2016. május 13-án kelt levelében ezen eljárásnak egy ötödik intézkedésre való kiterjesztéséről tájékoztatta Olaszországot.

(3) A hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló bizottsági határozatot (a továbbiakban: az eljárást megindító határozat) és az ezen eljárásnak egy ötödik intézkedésre való kiterjesztéséről szóló bizottsági határozatot (a továbbiakban: az eljárást kiterjesztő határozat) a Bizottság közzétette az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ([2]). A Bizottság felhívta az érdekelteket arra, hogy ismertessék észrevételeiket a szóban forgó támogatási intézkedésekkel kapcsolatban.

(4) Olaszország a 2016. március 3-i levélben és a 2016. július 26-i elvélben nyújtotta be az eljárást megindító határozattal és az eljárást kiterjesztő határozattal kapcsolatos észrevételeit.

(5) Ezenkívül észrevételek érkeztek a Bizottsághoz több érdekelt féltől is. A Bizottság ezen észrevételeket továbbította Olaszországnak, amelynek lehetősége volt megjegyzéseket fűzni az észrevételekhez. Olaszország a 2016. július 29-i levélben nyújtotta be észrevételeit.

(6) A Bizottság 2016. február 24-i, 2016. május 4-i, 2016. szeptember 30-i, 2017. február 1-jei és 2017. szeptember 8-i levelében további tájékoztatást kért Olaszországtól. Olaszország e tájékoztatáskérésekre 2016. március 10-én, 2016. május 13-án, 2016. november 8-án, 2017. március 10-én és 2017. október 16-án válaszolt.

(7) Miután tájékoztatást kapott arról, hogy Olaszország az Ilva eszközeinek értékesítésre való felkínálásáról határozott, a Bizottság arra kérte Olaszországot, hogy nevezzen ki független ellenőrző megbízottat, akinek az a szerepe, hogy beszámoljon a Bizottságnak az értékesítési folyamat szervezéséről és végrehajtásáról. Az ellenőrző megbízott 2016. június 15-én, 2016. október 3-án, 2016. december 13-án és 14-én, 2017. február 1-jén, 2017. február 22-én és 2017. június 30-án jelentést küldött a Bizottságnak, majd 2017. július 20-án benyújtotta az értékesítési folyamatról szóló zárójelentését. Az olasz hatóságok 2017. június 7-én levélben tájékoztatták a Bizottságot a tendereljárás eredményéről is, és 2017. július 24-én további tájékoztatást nyújtottak az értékesítési folyamatra vonatkozóan.

([1]) HL C 142., 2016.4.22., 37. o., valamint HL C 241., 2016.7.1., 12. o.
([2]) Vö. az 1. lábjegyzettel.

2. LEÍRÁS

2.1. A kedvezményezett

(8) Az Ilva a legnagyobb európai acélgyártók egyike, amely szénacél termékek gyártásával, feldolgozásával és értékesítésével foglalkozik, és ennek érdekében többek között a 2012. december 24-i 231. sz. törvénnyel átalakított és módosított, 2012. december 3-i 207. sz. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: 207/2012. sz. törvényerejű rendelet) 1. cikkében meghatározott nemzeti stratégiai érdekű ipari létesítményeket irányít. Az Ilva 1996-tól kezdődően a Riva család tulajdonában áll, korábban pedig az olasz állam ellenőrizte az *Istituto per la Ricostruzione Industriale* (a továbbiakban: IRI) révén. A vállalat 2016-ra összesen körülbelül 14 000 főt foglalkoztatott, ebből csaknem 11 000 fő a tarantói (Apulia régió) fő gyártóüzemben dolgozott. Az Ilvának más termelőegységei is vannak Olaszországban, Franciaországban, Tunéziában és Görögországban pedig kereskedelmi telephelyeket működtet.

(9) Az Ilva a regionális állami támogatásokról (2014–2020) szóló iránymutatás ([3]) IV. mellékletének a)–e) pontjában foglalt, az acélipart meghatározó termékfelsorolásban szereplő szénacél termékeket gyárt.

(10) Az Ilva tarantói üzeme […] (*) tonna éves termelési kapacitásával a teljes uniós szénacélgyártó kapacitás kb. 9,8 %-át adja ([4]). A jelenlegi rendkívüli igazgatás és a környezetvédelmi korlátozások mellett az Ilva névleges kapacitásának […]-án működik (az ötből három olvasztó üzemel). 2016-ban 5,8 millió tonna szénacélt állított elő ([5]), ami az olasz szénacélgyártás kb. 65 %-át, illetve az uniós szénacélgyártás kb. 7 %-át teszi ki. Az Ilva elsősorban Olaszországban ([…]), továbbá más európai ([…]) és harmadik országokban ([…]) értékesíti termékeit ([6]).

(11) Taranto térsége, ahol az Ilva fő gyártóüzeme működik, erősen szennyezett. Mérések tanúsága szerint mind az Ilva telephelyén, mind pedig Taranto város közeli lakott területein erősen szennyezett a levegő, a talaj, valamint a felszíni és a felszín alatti vizek, ami súlyos következményekkel jár az emberi egészségre és a környezetre nézve ([7]). Olaszországban vádat emeltek az Ilva, valamint fő részvényesei és korábbi vezetősége ellen környezeti katasztrófa állítólagos okozása miatt ([8]). Az Ilva egyszersmind egy kötelezettségszegési eljárás középpontjában is áll, amelyet a Bizottság indított Olaszország ellen ([9]). Két felszólító levél ([10]) után a Bizottság 2014. október 16-án indokolással ellátott véleményt (a továbbiakban: indokolással ellátott vélemény) küldött Olaszországnak a 2008/1/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ([11]) és a 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv ([12]) megsértése miatt, amelyek megszabják a tagállamok által a környezetvédelmi engedélyek ipari létesítményeknek való kiadása során alkalmazandó szabályokat.

(12) E környezettel kapcsolatos probléma közepette az Ilva korábbi vezetőségének félre kellett állnia, és a vállalat vezetését 2013 júniusában egy kormány által kinevezett rendkívüli biztos vette át ([13]). A rendkívüli biztos megbízása úgy szólt, hogy garantálnia kell az ipari tevékenység folytatását, ugyanakkor pedig fel kell használnia a vállalat forrásait az Ilva környezetvédelmi engedélyének korábbi többszöri megsértésével okozott egészségügyi és környezeti károk költségeinek fedezésére. Ezzel összefüggésben a Miniszterek Tanácsa 2014. március 14-én egy „környezetvédelmi tervet" hagyott jóvá, amelynek célja a szennyezés megelőzése és az üzem környezetvédelmi engedélynek megfelelő korszerűsítése volt ([14]). E terv szerint 2014-ben az ahhoz szükséges beruházások összköltsége, hogy a tarantói üzem megfeleljen a környezetvédelmi engedély követelményeinek, […] EUR-t tett volna ki.

(13) Tekintettel az Ilva egyre instabilabb pénzügyi helyzetére, az olasz kormány 2015. január 5-én elfogadta az 1/2015. sz. törvényerejű rendeletet, amellyel eseti fizetésképtelenségi eljárást indított el az Ilva tekintetében. Ez az eseti fizetésképtelenségi eljárás az úgynevezett Marzano-törvény mintáját követte, amely az alapvető közszolgáltatások ellátásával megbízott, nehéz helyzetben lévő nagyvállalatok rendkívüli vagyonkezelésének szervezéséről

([3]) HL C 209., 2013.7.23., 1. o.
(*) […] bizalmas információ.
([4]) Az Ilva és az Eurofer gyártási kapacitásra vonatkozó becslései.
([5]) Az Ilva rendkívüli biztosai által a 2017. január 10-én az olasz képviselőháznak tartott beszámoló szerint: http://www.gruppoilva.com/it/media/media/comunicazioni-dei-commissari
([6]) Az Ilva 2015. évre vonatkozó belső adatai szerint.
([7]) Lásd: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1151_en.htm
([8]) A 938/2010 *R.G.* sz. büntetőeljárás.
([9]) A 2013/2177. sz. kötelezettségszegési eljárás.
([10]) 2013. szeptemberben és 2014. áprilisban.
([11]) Az Európai Parlament és a Tanács 2008/1/EK irányelve (2008. január 15.) a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről (HL L 24., 2008.1.29., 8. o.).
([12]) Az Európai Parlament és a Tanács 2010/75/EU irányelve (2010. november 24.) az ipari kibocsátásokról (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).
([13]) A 2013. augusztus 3-i 89/2013. sz. törvénnyé átalakított 2013. június 4-i 61/2013. sz. törvényerejű rendelet alapján. A 89/2013. sz. törvényt 2013. december 10-én tovább módosította a 2014. február 6-i 6/2014. sz. törvénnyé átalakított 136/2013. sz. törvényerejű rendelet 7. cikke.
([14]) Lásd a hivatalos közlöny 2014. május 8-i 105. számát, a következő címen: http://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2014/05/08/14A03637/sg

szóló, különleges fizetésképtelenségi törvény. Ennek eredményeképpen a milánói bíróság 2015. január 30-án fizetésképtelenné nyilvánította az Ilvát ([15]). A fizetésképtelenséget megállapító határozatban feltüntetett teljes adósság 2,9 milliárd EUR-t tett ki. A kormány három rendkívüli biztost nevezett ki, hogy irányítsák a vállalatot. Az 1/2015. sz. törvényerejű rendeletet a 2015. március 3-i 20/2015. sz. törvény alakította törvénnyé, bizonyos módosításokkal ([16]).

(14) Az olasz hatóságok 2015. december 4-én tájékoztatták a Bizottságot a „*Disposizioni urgenti per la cessione a terzi dei complessi aziendali del Gruppo Ilva*" című 191/2015. sz. törvényerejű rendelet aznapi elfogadásáról. A törvényerejű rendeletet a 2016. február 1-jei 13/2016. sz. törvény alakította törvénnyé bizonyos módosításokkal ([17]). A törvényerejű rendelet 1. cikke úgy rendelkezik, hogy az Ilva eszközeit 2016. június 30-ig átlátható és megkülönböztetésmentes nyilvános eljárás keretében értékesíteni kell, biztosítva a korábbi vállalat folytonosságának megszűnését. Az Ilva rendkívüli biztosai 2016. január 5-én a részvételi szándék kifejezésére való felhívást tettek közzé az Ilva és az ugyanazon csoportba tartozó más vállalatok tulajdonában lévő vállalkozások átruházásával kapcsolatban. Az előzetes átvilágítási szakaszban 25 érdeklődő fél vehetett részt, majd ezt követően felvásárlási konzorciumok alakultak a hivatalos ajánlatok 2016. június 30-ig való benyújtása céljából. 2016. június 30-án a tendereljárás utolsó szakaszába két ajánlattevő jutott tovább: i. az ArcelorMittal, egy globális acélipari vállalat által vezetett konzorcium, amelynek tagja volt még a Marcegaglia olasz acélgyártó és az Intesa Sanpaolo bank (a továbbiakban: AM konzorcium), valamint ii. az úgynevezett AcciaItalia konzorcium (a továbbiakban: AcciaItalia konzorcium), amelynek tagjai voltak többek között az Arvedi olasz acélgyártó, a Jindal Steel indiai acélipari vállalat és a Cassa Depositi e Prestiti (a továbbiakban: CDP) állami tulajdonban lévő bank.

(15) Az értékesítési folyamat bizonyos késedelmet szenvedett. 2017. május 26-án az Ilva rendkívüli biztosai azt ajánlották, hogy az Ilva eszközeit ítéljék oda az AM konzorciumnak, amely 1,8 milliárd eurós árat ajánlott ([18]). A gazdaságfejlesztési miniszter követte ezt az ajánlást, és 2017. június 5-én kiadta az AM konzorcium javára szóló, végleges odaítélő rendeletet ([19]). A tranzakció lezárása várat magára, mert a Bizottság még nem engedélyezte az összefonódást. E tekintetben az AM konzorcium 2017. szeptember 21-én bejelentette a tranzakciót a Bizottságnak, amely 2017. november 8-án úgy határozott, hogy részletes vizsgálatot indít ([20]).

2.2. **Az értékelt intézkedések**

(16) Az olasz hatóságok különféle intézkedéseket fogadtak el és módosítottak, hogy támogassák az Ilvát. E határozat az eljárást megindító és az eljárást kiterjesztő határozat tárgyát képező öt intézkedést érinti:

a) 1. intézkedés: az Ilva korábbi tulajonosai ellen indított büntetőeljárás során lefoglalt eszközök átruházása;

b) 2. intézkedés: az előre levonható kölcsönökről szóló törvény 250 millió EUR összegű magánkölcsön tekintetében történő alkalmazása;

c) 3. intézkedés: egy 400 millió EUR összegű kölcsönhöz nyújtott állami garancia;

d) 4. intézkedés: a Fintecnával kötött egyezségi megállapodás;

e) 5. intézkedés: egy 300 millió EUR összegű állami kölcsön.

2.2.1. *1. intézkedés: az Ilva korábbi tulajonosai ellen indított büntetőeljárás során lefoglalt eszközök átruházása*

(17) A Riva család egyes, korábban az Ilva vezetésében részt vevő tagjai ellen az olasz bíróságok előtt különféle csalással összefüggő bűncselekmények miatt vádat emeltek. A nemzeti bíróság 2013. májusban […] EUR, a Riva család tulajdonát képező likvid eszközt (a továbbiakban: Riva-eszközök) foglalt le (*sequestro preventivo*), a család egyes tagjai ellen folyó büntetőeljárás befejeződéséig.

([15]) http://www.gruppoilva.com/sites/ilvacorp/files/document_attachments/acq_res.pdf
([16]) A törvényerejű rendelet törvénnyé átalakított változatának a szövege a következő címen érhető el: http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2015-01-05;1!vig=
([17]) A törvényerejű rendelet törvénnyé átalakított változatának a szövege a következő címen érhető el: http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2015-12-04;191!vig=
([18]) http://www.gruppoilva.com/it/press-release/2017-05-26/comunicato-stampa
([19]) http://www.sviluppoeconomico.gov.it/index.php/it/194-comunicati-stampa/2036649-calenda-firma-il-decreto-di-aggiudicazione-del-complesso-industriale-del-gruppo-ilva-ad-am-investco-italy
([20]) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-4485_en.htm

(18) Az általános olasz büntetőeljárás-jog alapján a büntetőeljárás keretében lefoglalt eszközöket az úgynevezett Igazságügyi Alapba (*Fondo Unico di Giustizia*) kell átutalni, amely az olasz igazságügyi minisztérium alapja, és „letétkezelőként" (*custode ex lege*) működik a büntetőeljárás befejeződéséig. Az alap kezeléséről az Equitalia Giustizia S.p.A. (a továbbiakban: Equitalia) gondoskodik ([21]). Az Equitalia befektetési megbízása szerint a *Fondo Unico di Giustizia* által tartott likvid eszközök csak megfelelő mértékű stabilitást és megbízhatóságot felmutató folyószámlákon helyezhetők el, vagy olasz államkötvényekbe fektethetők be ([22]). A lefoglalt összegek az egész bírósági eljárás alatt továbbra is az eredeti tulajdonosok tulajdonában maradnak, akik azonban nem rendelkezhetnek az eszközök felett.

(19) A Riva-eszközök esetében az 1/2015. sz. törvényerejű rendelet 3. cikkének (1) bekezdése egy eseti rendelkezést vezetett be, amely szerint ezeket az eszközöket a büntetőeljárás vége előtt át lehet adni az Ilvának ([23]). E rendelkezés szerint az átruházást meghatározott feltételek mellett kellett végrehajtani. Az Ilva először is kötvényeket bocsátana ki a Riva-eszközök értékének megfelelő összegben. Ezt követően a *Fondo Unico di Giustizia* az őrizetében lévő Riva-eszközök felhasználásával jegyezné ezeket a kötvényeket. Ennek eredményeképpen a *Fondo Unico di Giustizia* elszámolásaiban az Ilva kötvényei szerepelnének a Riva-eszközök helyett biztosítékként a függőben lévő büntetőeljárással összefüggésben. Ugyanez a törvényerejű rendelet meghatározta, hogy az Ilvához ezen átruházást követően beérkező pénzt az Ilva környezetvédelmi tervének a végrehajtására kell elkülöníteni.

(20) A nemzeti bíróság a 2015. május 11-i bírósági végzéssel (*Decreto di Trasferimento*) elrendelte a Riva-eszközök átruházását. A *Fondo Unico di Giustizia* részére történő átutalást azonban nem tudták végrehajtani, mivel a Riva család Olaszországon kívüli bankszámlákon tartotta a Riva-eszközöket ([24]), és az e számlák felett joghatósággal rendelkező külföldi bíróságok következetesen elutasították az eszközök Olaszországba való átutalását ([25]).

(21) A helyzet akkor oldódott meg, amikor a Riva család és az Ilva 2016. decemberben egyezségi megállapodást kötött, amelynek révén a Riva család érintett tagjai beleegyeztek abba, hogy az általuk külföldi bankszámlákon tartott eszközöket véglegesen az Ilva rendelkezésére bocsátják az 1/2015. sz. törvényerejű rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogi formában. […]. Az olasz hatóságok szerint az Ilva Riva családdal szembeni kártérítési igényei kb. […] EUR-t tehettek ki. A lefoglalt és a törvény szerint a környezetvédelmi tervre elkülönített 1,1 milliárd EUR-n kívül a Riva család azt is vállalta, hogy további 145 millió EUR-t bocsát az Ilva rendelkezésére, hogy támogassa annak üzleti tevékenységeit. Ezen egyezségi megállapodás eredményeképpen a Riva-eszközöket repatriálták Olaszországba ([26]), és átutalták a *Fondo Unico di Giustizia* alapnak, amely 2017. június 13-án és 22-én összesen […] EUR összegű, az Ilva által újonnan kibocsátott kötvényt jegyzett.

2.2.2. *2. intézkedés: az előre levonható kölcsönökről szóló törvény*

(22) A sajtó szerint az Ilva számára 2014. májusban nehézséget jelentett a fizetések és a szállítók kifizetése ([27]). A sajtó beszámolója szerint a bankok vonakodtak áthidaló kölcsönt nyújtani a vállalat likviditási igényeinek fedezésére ([28]). Egyszersmind úgy tűnik, hogy az olasz hatóságok (különösen a gazdaságfejlesztési minisztérium és a pugliai regionális hatóságok útján) 2014 folyamán végig részt vettek az ilyen kölcsön nyújtásával kapcsolatban a pénzügyi intézményekkel folytatott megbeszéléseken ([29]).

([21]) A 143/2008. sz. törvényerejű rendelet 2. cikkének (4) bekezdése szerint.
([22]) E tekintetben lásd: http://www.giustizia.it/giustizia/it/mg_2_9_1.wp
([23]) A jogalapot először a 61/2013. sz. törvényerejű rendelet 1. cikkének (11d) bekezdése határozta meg, amelyet 2013. decemberben, 2014. augusztusban és végül 2015. márciusban módosítottak.
([24]) […]
([25]) Lásd: http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2015-11-24/ilva-giudici-svizzeri-no-rientro-italia-12-miliardi-riva-171441.shtml és http://www.repubblica.it/economia/finanza/2015/11/24/news/ilva_annullato_il_sequestro_da_un_miliardo_in_svizzera-128062132/
([26]) Lásd: http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2017-05-24/ilva-firmata-transazione-il-rientro-fondi-svizzera-131344.shtml
([27]) Lásd: http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2014-05-12/ilva-taranto-stipendi-salvi-ma-resta-crisi-finanziaria-123429.shtml?uuid=ABUglaHB.
([28]) Lásd: http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2014-07-03/ilva-aggrappata-prestito-ponte-063934_PRV.shtml?uuid=ABpE6DXB&fromSearch.
([29]) Lásd: „*L'incontro di ieri a Palazzo Chigi tra rappresentanti degli istituti di credito e Governo – il sottosegretario alla presidenza, Graziano Del Rio, il ministro e il vice ministro dello Sviluppo economico, rispettivamente Federica Guidi e Claudio De Vincenti – non ha portato i segnali che l'azienda attende in modo da attenuare la propria crisi finanziaria*", a következő helyen: http://www.ilsole24ore.com/art/notizie/2014-05-14/ilva-nessuna-concessione-un-prestito-ponte-132300.shtml?uuid=ABPqs9HB: Lásd a 2014. májusi cikket is: http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2014-05-12/ilva-taranto-stipendi-salvi-ma-resta-crisi-finanziaria-123429.shtml?uuid=ABUglaHB: „*L'Ilva ha avanzato la richiesta ed ha avviato la trattativa con le banche che viene seguita anche dal Governo*".

(23) Olaszország 2014. augusztus 11-én úgy módosította a 101/2013. törvényerejű rendelet 12. cikkének (5) bekezdését, hogy kivételesen előre levonhatónak minősüljenek a stratégiai nemzeti érdeket képviselő, a környezetvédelmi és egészségügyi helyreállítási tervek végrehajtása céljából rendkívüli igazgatás alá vont vállalkozásoknak nyújtott kölcsönök ([30]). Az előre levonható kölcsönöket elsőként fizetik vissza a fizetésképtelen vállalkozás felszámolás alá tartozó vagyonából, és elsőbbséget élveznek a vállalkozás hitelezőitől származó más kölcsönökkel és kötelezettségekkel szemben. Az Ilva helyzete megfelelt a törvényben meghatározott fogalommeghatározásnak, így ennek megfelelően az Ilvának nyújtott kölcsönöket előre levonhatónak lehetett minősíteni ([31]).

(24) A törvény e módosítása után egy hónappal, 2014. szeptember 11-én három magánbank vállalta, hogy 250 millió EUR összegű kölcsönt nyújt az Ilvának ([32]). A kölcsönt az Ilva a 2015. február 28-i lejáratakor nem fizette vissza.

2.2.3. *3. intézkedés: egy 400 millió EUR összegű kölcsönhöz nyújtott állami garancia;*

(25) Az 1/2015. törvényerejű rendelet 3. cikkének (1b) bekezdése lehetővé tette, hogy az Ilva 400 millió EUR összegű, állami kezességvállalással biztosított előre levonható kölcsönről tárgyaljon az érdeklődő bankokkal. A kölcsönt a tervek szerint az Ilva környezetvédelmi tervének végrehajtására kellett fordítani ([33]).

(26) A gazdasági és pénzügyi minisztérium 2015. április 30-án rendelet útján, évi 3,12 %-os díjjal állami kezességvállalást bocsátott ki.

(27) Az állami kezességvállalás kiadása után, 2015. május 27-én három finanszírozó intézmény vállalta, hogy 400 millió EUR összegű kölcsönt nyújt az Ilvának, a következő bontásban: 330 millió EUR kölcsönt a CDP, 50 millió EUR-t az Intesa Sanpaolo, 20 millió EUR-t pedig a Banco Popolare biztosít. Az Intesa Sanpaolo és a Banco Popolare ugyanaz a két magánbank, amely a 2. intézkedésben is részt vett.

(28) A 400 millió EUR összegű kölcsönt négy egymást követő 100 EUR összegű részletben folyósították 2015. június 10-én, október 9-én, december 10-én, majd december 28-án. A kölcsön éves kamata a hathavi Euribor + […], és azt a kezdeti […] türelmi idő után […] kell visszafizetni.

2.2.4. *4. intézkedés: a Fintecnával kötött egyezségi megállapodás*

(29) Az Ilva 1995-ös privatizálása alatt az állami tulajdonban lévő IRI a privatizációs szerződés 17.7. cikke alapján vállalta, hogy […] LIT plusz kamat (azaz az akkori árfolyamon körülbelül […] EUR, illetve 2014. december 31-én kamatok nélkül […] EUR, kamatokkal együtt pedig […] EUR) összeghatárig garanciát vállal a privatizáció előtt bekövetkezett környezeti károkkal kapcsolatos jövőbeli igényekre. A privatizációs szerződés e környezeti károk számszerűsítésének végső határidejéül 1996. december 31-ét szabta meg. Az IRI 1996. április 16-án választott bírósági eljárást indított az eladási árral kapcsolatban. Ezt az eljárást 2000-ben anélkül zárták le, hogy rendezték volna a környezeti felelősséggel kapcsolatos vitát. Az Ilva 1996. május 6-án párhuzamos választott bírósági eljárást indított a környezeti felelősség tárgyában, amelyet azonban nem zártak le.

(30) 2002-ben az IRI jogutódja az állami tulajdonban lévő Fintecna lett. 2012 óta a Fintecna 100 %-ban a CDP tulajdonában van, amely viszont 100 %-ban az állam tulajdona. A Fintecna pénzügyi kimutatásait és vagyongazdálkodását egy, az olasz Számvevőszék által kinevezett tisztviselő ellenőrzi, aki a 259/1958. sz. törvény 7. és 12. cikke alapján részt vesz a vezető és a felügyelő testület ülésein.

(31) Az IRI Fintecnává való, 2002-es átalakításával összefüggésben az egykori IRI vezetése úgy döntött, hogy […] EUR összeget tesz félre az Ilvának járó környezeti kártérítés becsült összegeként.

(32) Az Ilva és a Fintecna 2008. június 12-én aláírta azt a jegyzőkönyvet (*verbale di incontro*), amelyben megállapodtak arról, hogy a fő nyitott környezetvédelmi kérdések a tarantói üzemet érintik. A felek ezzel összefüggésben megállapodtak abban, hogy a költségek egymás közötti megosztására csak azután kerülhet sor, hogy megállapítják e költségeket. Időközben a környezetvédelmi minisztérium egy 2008. december 3-i megállapodástervezet révén más állami szervekkel együtt egyezséget tervezett meg a földfelszín alatti vizek szennyezésmentesítésével járó költségek becslése és a környezeti kár alapján. E számszerűsítés kifejezetten kizárta a levegőszennyezésből származó, harmadik feleket érintő károkat.

([30]) A 2014. június 24-i 91/2014. sz. törvényerejű rendeletet módosító és törvénnyé átalakító 116/2014. sz. törvény 22c. cikke.

([31]) A 61/2013. sz. törvényerejű rendelet 1. cikkének (1) bekezdése alapján, a 2012. december 24-i 231/2012. sz. törvénnyel törvénnyé átalakított, 2012. december 3-i 207/2012. sz. törvényerejű rendelet 1. cikkével összefüggésben.

([32]) Az Intesa Sanpaolo S.p.A., az Unicredit S.p.A. és a Banco Popolare Società Cooperativa.

([33]) „L'organo commissariale di ILVA S.p.A. al fine della realizzazione degli investimenti necessari al risanamento ambientale, nonché di quelli destinati ad interventi a favore di ricerca, sviluppo e innovazione, formazione e occupazione, nel rispetto della normativa dell'Unione europea in materia, è autorizzato a contrarre finanziamenti per un ammontare complessivo fino a 400 milioni di euro, assistiti dalla garanzia dello Stato. Il predetto finanziamento è rimborsato dall'organo commissariale in prededuzione rispetto agli altri debiti (…)."

(33) Az Ilva több felszólítást küldött a Fintecnának, legutóbb 2011. május 2-án és 2013. június 10-én. A Fintecna vitatta, hogy bármilyen felelőssége lenne, különösen a levegőszennyezéssel összefüggésben harmadik feleket ért károkat illetően.

(34) A 2011. évi pénzügyi kimutatások összeállításakor a Fintecna illetékes szervezeti egységei […] EUR összegre becsülték az Ilvának járó kártérítést, amelyet 2014-ben […] EUR összegre korrigáltak.

(35) A környezetvédelmi miniszter 2013. december 19-én miniszteri intézkedést (*provvedimento*) fogadott el a Fintecna ellen, amelyben felszólította a Fintecnát, hogy ártalmatlanítsa az Ilva telephelyén található hulladékot. A miniszteri intézkedést a pugliai regionális közigazgatási bíróság (*Tribunale Amministrativo Regionale*) előtt megtámadták. A miniszteri intézkedést 2014. november 14-én eljárási okból megsemmisítették. A bíróság azonban az ügy érdemét tekintve megállapította, hogy a szennyező tevékenység természetesen 1995 előtt folyt, és ezért a Fintecna felelősségébe tartozik.

(36) Az 1/2015. sz. törvényerejű rendelet 3. cikkének (5) bekezdése felhatalmazta az Ilva rendkívüli biztosát, hogy az 1/2015. sz. törvényerejű rendelet hatálybalépése után 60 napon belül rendezze az 1995-ös privatizációs szerződés 17.7. cikkében említett környezeti károkat érintő, Fintecnával folyó vitát. Ugyanez a cikk a rendezés összegét 156 millió EUR-ban állapította meg, és meghatározta, hogy e rendezésnek véglegesnek és végérvényesnek kell lennie ([34]).

(37) A Fintecna 2015. január 12-én egy független jogtanácsost fogadott, hogy segítse az Ilvával megkötendő egyezségi megállapodásra irányuló tárgyalások során. E szakértő 2015. március 3-án adta ki jogi szakvéleményét, amelyben megerősítette, hogy a vita 156 millió EUR kifizetése ellenében való rendezése a privatizációs szerződésben meghatározott maximális felső határon belül van, és a Fintecna saját becslését sem éri el.

(38) A Fintecna jogi szakvéleményt kért egy második tanácsadótól i. a korábbi választott bírósági eljárással összefüggésben az Ilva részére teljesített esetleges korábbi kifizetések, valamint ii. a kezességvállalással biztosított összeg után járó kamat számításának kezdőnapja tárgyában. E véleményt 2015. február 16-án adták ki. Eszerint i. a Fintecna nem teljesített semmilyen kifizetést az Ilva részére a privatizációs szerződés 17.7. cikkének alkalmazását érintő korábbi választottbírósági eljárásokkal összefüggésben, és ii. a kamatok 1996-tól esedékesek.

(39) Az 1/2015. sz. törvényerejű rendelet törvénnyé való átalakítása után, 2015. március 4-én a Fintecna igazgatósága úgy határozott, hogy rendezi a vitát, figyelembe véve a két tanácsadó jogi szakvéleményeit. Az igazgatóság hangsúlyozta, hogy a rendezés végleges jellegű, harmadik felek viszonylatában is (pl. csőd esetén az Ilva hitelezőivel szemben és a Fintecnával szembeni egyéb lehetséges környezeti igényeket illetően), valamint hogy a privatizációs szerződésből származó maximális kitettség kamatok nélkül […] EUR-nak, kamatokkal együtt pedig […] EUR-nak felel meg. Az igazgatósági határozat tudomásul vette a Fintecna részvényesének, a CDP-nek a kedvező véleményét, összhangban a CDP-csoportba tartozó társaságok feletti ellenőrzés gyakorlásáról szóló rendelet 8.3.2. pontjával (*Regolamento per l'esercizio dell'attività di direzione e coordinamento sulle società participate del gruppo CDP*).

(40) A Fintecna ezért 2015. március 5-én rendezte a vitát az Ilvával. 2015. március 6-án 156 millió EUR-t átutaltak az Ilvának.

(41) A CDP és a Fintecna által 2015. március 11-én kiadott közös sajtóközlemény szerint a tranzakcióra azzal a céllal került sor, hogy „végrehajtsák a 2015. március 4-i 20. sz. törvénnyel törvénnyé átalakított és módosított, 2015. január 5-i 1. sz. törvényerejű rendelet (az Ilva-rendelet) 3. cikkének (5) bekezdését" ([35]).

2.2.5. *5. intézkedés: a 300 millió EUR összegű állami kölcsön*

(42) Mint a (14) preambulumbekezdés kifejtette, az olasz hatóságok 2015. december 4-én tájékoztatták a Bizottságot, hogy ugyanezen a napon elfogadták a 191/2015. sz. törvényerejű rendeletet. Az Ilva eszközeinek értékesítését

([34]) „Allo scopo di definire tempestivamente le pendenze tuttora aperte, il commissario straordinario, entro sessanta giorni dell'entrata in vigore del presente decreto, è autorizzato a sottoscrivere con FINTECNA S.p.A., in qualità di avente causa dell'IRI, un atto convenzionale di liquidazione dell'obbligazione contenuta nell'articolo 17.7 del contratto di cessione dell'ILVA Laminati Piani (oggi ILVA S.p.A.). La liquidazione è determinata nell'importo di 156.000.000 di euro, ha carattere definitivo, non è soggetta ad azione revocatoria e preclude ogni azione concernente il danno ambientale generatosi, relativamente agli stabilimenti produttivi ceduti dall'IRI in sede di privatizzazione dell'ILVA Laminati Piani (oggi ILVA S.p.A.), antecedentemente al 16 marzo 1995. Le somme rinvenienti di detta operazione affluiscono nella contabilità ordinaria del Commissario straordinario."

([35]) A sajtóközlemény a következő címen érhető el: http://www.cdp.it/static/upload/com/0000/comunicato-n.-12-del–11-03-2015_fintecna-ilva.pdf

érintő rendelkezéseken túlmenően e törvényerejű rendelet 1. cikkének (3) bekezdése felhatalmazta az államot, hogy miniszteri rendelet útján 300 millió EUR kölcsönt nyújtson az Ilva számára hathavi Euribor plusz 300 bázispontos éves kamatláb mellett, azzal a céllal, hogy segítse az Ilva sürgős likviditási szükségleteinek kielégítését. A törvényerejű rendelet szerint a kölcsönt az Ilva eszközeit felvásároló személynek kell majd visszafizetnie, 60 nappal azt követően, hogy az illetékes nemzeti bíróság a 270/99. sz. törvényerejű rendelet 73. cikke szerint kimondja az Ilva tevékenységének megszüntetését, miután véglegesen elidegenítették a vállalat eszközeit.

(43) Az Ilvának kölcsönt nyújtó miniszteri rendelet elfogadására 2015. december 15-én, az összeg folyósítására pedig 2015. december 23-án került sor. A törvényerejű rendelet meghatározta, hogy a kölcsönt az Ilva rendkívüli igazgatása számára nyújtják.

(44) Az olasz kormány 2016. június 9-én elfogadta a 191/2015. sz. törvényerejű rendeletet módosító 98/2016. sz. törvényerejű rendeletet. E törvényerejű rendelet 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja a 300 millió EUR összegű kölcsön törlesztésének kötelezettségét az Ilva eszközeinek felvásárlójáról magára az Ilvára helyezte át. A törvényerejű rendeletet a 2016. augusztus 1-jei 151/2016. sz. törvény alakította törvénnyé bizonyos módosításokkal ([36]).

(45) 2016. december 29-én az olasz kormány elfogadta a 243/2016. sz. törvényerejű rendeletet, amelyet 2017. február 27-én bizonyos módosításokkal a 18/2017. sz. törvénnyé alakítottak át ([37]). A törvényerejű rendelet 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja meghosszabbította az Ilva rendkívüli igazgatását az eszközátruházás befejezésén túli időszakra, hogy lehetővé tegye az Ilva rendkívüli biztosai számára, hogy további szennyezésmentesítési intézkedéseket határozzanak meg és hajtsanak végre a felvásárló által át nem vett területeken. Emiatt az Ilva tevékenységének megszűnését a 270/99. sz. törvényerejű rendelet 73. cikke szerint kimondó rendelet elfogadását a fent említett szennyezésmentesítési tevékenységek teljes befejezésének jövőbeli dátumáig elhalasztották. Annak érdekében azonban, hogy ne halasszák el egyúttal a 300 millió EUR összegű kölcsön végső visszafizetési határidejét is, a törvényerejű rendelet 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja módosította a kölcsön visszafizetési határidejét, amely a 60 nappal az Ilva eszközeinek végleges elidegenítését követő nap lett, ily módon elszakítva azt az Ilva tevékenységének megszűnését kimondó rendelettől.

2.3. **A hivatalos vizsgálati eljárás megindításának indokai**

(46) Az (1) preambulumbekezdésben említett előzetes vizsgálatot követően a Bizottság kétségeket vetett fel a támogatási intézkedések állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályoknak való megfelelését illetően. A Bizottság arra az előzetes álláspontra jutott, hogy az intézkedések láthatóan állami támogatást valósítanak meg, és láthatóan nincs olyan ok, amelynek alapján e támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek lehetne nyilvánítani.

2.3.1. *Állami támogatásnak minősülés*

(47) Az eljárást megindító határozatban a Bizottság előzetesen úgy vélte, hogy a részletes vizsgálat tárgyát képező valamennyi intézkedésben benne rejlik annak a lehetősége, hogy torzítja a versenyt és befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet, a versenytársak azon acélpiacokon való jelenléte miatt, amelyeken az Ilva is tevékenykedik, valamint az acéltermékek Unión belüli kereskedelmének mértéke miatt, amelyhez az Ilva is hozzájárul.

(48) A Bizottság állami támogatások kritériumaira (az államnak való betudhatóság, állami források, szelektivitás és gazdasági előny) vonatkozó előzetes értékelését a 2.3.1.1–2.3.1.5. szakasz foglalja össze intézkedésenként.

2.3.1.1. 1. intézkedés

(49) Ami az 1. intézkedés államnak való betudhatóságát illeti, a Bizottság az eljárást megindító határozatban előzetesen megállapította, hogy a Riva-eszközöknek kötvényjegyzés révén az Ilvára való átruházására vonatkozó határozat az olasz kormánynak tudható be, amely e rendelkezést felvette az 1/2015. sz. törvényerejű rendeletbe. A Bizottság ezenkívül arra az előzetes álláspontra jutott, hogy az e határozatot (az Equitalián keresztül) végrehajtó *Fondo Unico di Giustizia* az igazságügyi hatóság által adott utasítások alapján jár el, amely állami szerv, és ezért köti a jóhiszemű együttműködés kötelezettsége ([38]).

([36]) A törvényerejű rendelet törvénnyé átalakított változatának a szövege a következő címen érhető el: http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2016-06-09;98!vig=

([37]) A törvényerejű rendelet törvénnyé átalakított változatának a szövege a következő címen érhető el: http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2016-12-29;243!vig=

([38]) A Bíróság C-527/12. sz., *Bizottság kontra Németország* ügyben 2014. szeptember 11-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2014:2193) 56. pontja. Lásd még a Bíróság C-119/05. sz., *Ministero dell'Industria, del Commercio e dell'Artigianato kontra Lucchini SpA* ügyben 2007. július 18-án hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2007:434) 59. pontját.

(50) Az eljárást megindító határozat időpontjában megállapított tények alapján a Bizottság azt az előzetes álláspontot képviselte, hogy az 1. intézkedés állami forrásokat érint, mivel a Riva-eszközöket úgy kell tekinteni, hogy az állam ellenőrzése alatt állnak, mialatt a *Fondo Unico di Giustizia* őrizetére vannak bízva. Ezenfelül a Bizottság nem tudta kizárni, hogy az állam (a *Fondo Unico di Giustizia* révén) lehetséges bevételekről mond le azáltal, hogy a Riva-eszközöket a kockázatos Ilva-kötvényekbe fekteti, megfelelő díjazás nélkül, ahelyett hogy biztonságos hozamra törekedve bankbetétbe vagy államkötvényekbe fektetné be.

(51) A Bizottság eljárást megindító határozata szerint a szelektív gazdasági előny nyújtása abból ered, hogy a Riva-eszközöket a szokásos büntetőjogi eljárástól eseti jelleggel eltérve a büntetőeljárás vége előtt az Ilva rendelkezésére bocsátják, ismeretlen, nem feltétlenül piaci alapú árfolyamon kibocsátandó kötvények ellenében likviditást biztosítva ezzel a vállalat számára.

2.3.1.2. 2. intézkedés

(52) Annak ellenére, hogy a 250 millió EUR kölcsönt magánbankok nyújtották, a Bizottság előzetesen úgy ítélte meg, hogy az intézkedés az események sorozatának fényében az államnak tudható be, gondolva itt a 101/2013. sz. törvényerejű rendelet módosítására és az állam részvételére az Ilva által a bankokkal folytatott tárgyalások során, amelyek végül a kölcsön nyújtásához vezettek.

(53) A Bizottság azt az előzetes álláspontot képviselte, hogy ha az állam vagy más állami szervek is az Ilva fő hitelezői közé tartoznak, úgy a 2. intézkedés azáltal, hogy előrébb rangsorolta az újonnan kibocsátott 250 millió EUR összegű magánkölcsön visszafizetését, ténylegesen köztartozások elengedését valósítja meg ([39]). A 2. intézkedés ebben az esetben állami források bevonásával valósulna meg.

(54) A Bizottság szerint a módosított törvény általános megfogalmazása ellenére e ponton az intézkedést csak az Ilvára alkalmazták, és az ezért ténylegesen szelektív. Azáltal, hogy lehetővé tette az Ilva számára likviditási szükségleteinek kielégítését, az intézkedés láthatóan olyan előnyt biztosított az Ilva számára, amelyhez az szokásos piaci feltételek mellett nem juthatott volna hozzá. A Bizottság ezért előzetesen úgy ítélte meg, hogy az intézkedés szelektív gazdasági előnyt nyújt az Ilva számára.

2.3.1.3. 3. intézkedés

(55) Tekintve, hogy az állami kezességvállalást egy törvényerejű kormányrendelet rendelkezései alapján, miniszteri rendelettel adták ki, a Bizottság arra az előzetes álláspontra jutott, hogy a 3. intézkedés az államnak tudható be. Az állami forrásokat érintő kockázat abból vezethető le, hogy amennyiben az állami kezességvállalást lehívják, azt az állami költségvetésből fizetik ki.

(56) Ami a szelektív gazdasági előny jelenlétét illeti, a Bizottság megkérdőjelezte az állami kezességvállalás piaccal való összeegyeztethetőségét. Először is, nem volt világos, hogy a piaci szereplők egyáltalán vállalták volna-e, hogy bármilyen garanciát nyújtsanak az Ilvának, mindössze két hónappal azután, hogy egy korábbi kölcsön visszafizetését nem teljesítette. Másodszor, még ha feltételezzük is, hogy az Ilva potenciálisan hozzájuthatott volna külső finanszírozási forrásokhoz és/vagy külső garanciákhoz, a Bizottság kétségesnek tartotta, hogy az olasz állam által felszámított díj megfelelően ellentételezte az állam által viselt hitelkockázatot.

2.3.1.4. 4. intézkedés

(57) Az Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata ([40]) által jelzett releváns mutatók alapján a Bizottság előzetesen úgy ítélte meg, hogy a Fintecna által végrehajtott 4. intézkedés az olasz államnak tudható be. Ami az érintett erőforrások eredetét illeti, a Bizottság megállapította, hogy a Fintecna állami vállalkozásnak minősül. Az erőforrásai ezért állami erőforrásoknak tekinthetők.

(58) Ami a szelektív gazdasági előny fennállását illeti, jóllehet a Bizottság megjegyezte, hogy elvben az állam által a környezeti károk tekintetében nyújtott, maximalizált garancia, amelyről az Ilva privatizálása és a Riva családnak való eladása előtt állapodtak meg, amikor a vállalat még állami tulajdonban volt, piaci gyakorlatnak számított, és nem kifogásolható, a Bizottság megkérdőjelezte mind az egyezségi megállapodás összegét, mind az időzítését, és kérdésesnek tartotta, hogy egy piaci szereplő hasonló helyzetben hasonlóan viselkedett volna-e.

([39]) A Bíróság C-200/97. sz., *Ecotrade Srl kontra Altiforni e Ferriere di Servola SpA (AFS)* ügyben 1998. december 1-jén hozott ítélete (ECLI:EU:C:1998:579) és a Bíróság C-295/97. sz., *Industrie Aeronautiche e Meccaniche Rinaldo Piaggio SpA kontra International Factors Italia SpA (Ifitalia), Dornier Luftfahrt GmbH és Ministero della Difesa* ügyben 1999. június 17-én hozott ítélete (ECLI:EU:C:1999:313).

([40]) A Bíróság C-482/99. sz., *Franciaország kontra Bizottság (Stardust)* ügyben 2002. május 16-án hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2002:294) 55. és 56. pontja. Lásd még Jacobs főtanácsnoknak a C-482/99. sz., *Franciaország kontra Bizottság (Stardust)* ügyben kiadott véleményének (ECLI:EU:C:2001:685) 65–68. pontját.

2.3.1.5. 5. intézkedés

(59) mivel az intézkedés a gazdaságfejlesztési minisztérium és a gazdasági és pénzügyi minisztérium által, az olasz állam költségvetésében szereplő forrásokból nyújtott kölcsönből áll, a Bizottság előzetesen úgy ítélte meg, hogy az államnak tudható be, és állami forrásokat érint.

(60) Ami a szelektív gazdasági előny fennállását illeti, a Bizottság kérdésesnek tartotta, hogy bármely magán piaci szereplő vállalta volna-e, hogy 300 millió EUR-t kölcsönözzön az Ilvának olyan feltételekkel, mint Olaszország, vagy egyáltalán, tekintve az Ilva pénzügyi nehézségeit.

2.3.2. *Összeegyeztethetőségi okok*

(61) mivel a Bizottság nem látott semmilyen olyan okot, amelynek alapján az Ilva javára nyújtott állami támogatás összeegyeztethető lenne a belső piaccal, felkérte Olaszországot, hogy támassza alá ezeket az esetleges okokat, és adott esetben jelezze a Bizottságnak a vonatkozó jogalapot.

2.3.3. *Az Ilva és az annak eszközeit megvásárló új jogalany közötti lehetséges gazdasági folytonosságról*

(62) A Bizottság az eljárást megindító határozat (107) preambulumbekezdésében emlékeztetett arra, hogy amennyiben gazdasági folytonosság áll fenn a Bizottság által a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított támogatás kedvezményezettje és e kedvezményezett felvásárlója között, ez utóbbi felszólítható a támogatás visszafizetésére.

(63) Az értékesítés végső hatóköre a fenti (15) preambulumbekezdésben említett összefonódási felülvizsgálat eredményeképpen még mindig változhat. Olaszország és a Peacelink benyújtották észrevételeiket a jelenlegi Ilva és az Ilva eszközeinek vásárlója közötti gazdasági folytonossággal (illetve annak hiányával) kapcsolatban, e ponton azonban korai lenne, hogy a Bizottság végleges álláspontra helyezkedjen, és e kérdést ezért e határozat nem értékeli részletesebben.

2.3.4. *Nincs kifogás a sürgős környezetvédelmi és egészségügyi beavatkozásokkal szemben*

(64) Az eljárást megindító határozat (114) preambulumbekezdésében a Bizottság tisztázta, hogy nem emel kifogást semmilyen azonnali fellépés ellen, amelyet a (11) preambulumbekezdésben vázolt, Tarantóban fennálló hivatalosan elismert környezetvédelmi és egészségügyi vészhelyzet miatt az olasz hatóságok szükségesnek tartanak a polgárok egészségének védelme érdekében. Ezért a hivatalos eljárás megindítása nem érintette az Ilva telephelyének és a környező területeknek a megtisztításához szükséges munkálatokkal kapcsolatos kiadások esetleges állami támogatását, amennyiben e munkálatok sürgősen szükségesek a fennálló szennyezéssel való megbirkózáshoz és a lakosság egészségének garantálásához Taranto városában, amíg nem azonosítják a jogilag megkövetelt módon, az alkalmazandó szabályoknak megfelelően a szennyezőt.

(65) E tekintetben a Bizottság az eljárást megindító határozat (115) preambulumbekezdésében megállapította, hogy az olasz hatóságok megtették a szükséges lépéseket a szennyező azonosítása érdekében. A bírósági eljárás eredményéig a Bizottság úgy vélte, hogy az olasz állam indokoltan lép fel annak biztosítása céljából, hogy az addig felhalmozódott szennyezés ne károsítsa a polgárok egészségét és a környezetet Taranto területén. A Bizottság tisztázta, hogy amennyiben a folyó bírósági eljárásban azonosítják a szennyezőt, annak kamatostul vissza kell fizetnie az állam által a szennyezésmentesítésre már elköltött összegeket, összhangban a „szennyező fizet” elvet megállapító vagy végrehajtó alkalmazandó szabályokkal.

(66) mivel az olasz igazságügyi hatóságok részéről már folyamatban vannak a megfelelő lépések a szennyező és a cselekményeiből eredő pénzügyi felelősségek azonosítása érdekében, e határozat nem érinti az EUMSZ 191. cikkének (2) bekezdésében meghatározott „szennyező fizet” elv alkalmazása során az azon költségek állam és más állami vagy magán szervezetek és a szennyező(k) közötti elosztásával kapcsolatos pénzügyi következményeket, amelyek a fennálló szennyezés orvoslása érdekében már felmerültek. Ami a jövőbeli szennyezésmentesítési költségeket illeti, a Bizottság megállapítja, hogy az Ilva jelenlegi részvényesei által átutalt 1,1 milliárd EUR összeget a törvény szerint elkülönítették a környezetvédelmi tervre ((21) preambulumbekezdés), a tarantói üzem környezeti teljesítményének javítását célzó esetleges további beruházásokon túlmenően, amelyeket a lehetséges jövőbeli tulajdonos végrehajthat (lásd a (15) és a (63) preambulumbekezdést).

3. **OLASZORSZÁG ÉSZREVÉTELEI**

3.1. **Az intézkedések céljára vonatkozó általános észrevételek**

(67) Olaszország szerint az olasz kormány által elfogadott intézkedések közérdekek megőrzése érdekében voltak szükségesek, és nem tartoznak az EUMSZ 107. cikkének az alkalmazási körébe. Olaszország beadványa szerint az eljárást megindító határozat (114) és (115) preambulumbekezdése a 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ([41]) és az olasz környezetvédelmi törvénykönyv ([42]) 250. cikke által leírt helyzeteket érint, amely szerint amíg nem azonosítják a szennyezőt, a közigazgatásnak magának kell elvégeznie a környezeti károk orvoslásához szükséges munkálatokat. E jogi rendelkezésekkel összhangban az 1/2015. sz. törvényerejű rendelet és a környezetvédelmi terv elfogadásáról szóló, 2014. március 14-i miniszterelnöki rendelet (*Decreto del Presidente del Consiglio dei Ministri*) ezért állami jellegű hatáskörökkel ruházta fel az Ilva rendkívüli biztosait, hogy az állam nevében fellépjenek az Ilva környezeti megtisztítása érdekében.

(68) Mindezekre tekintettel az eljárást megindító határozat (114) és (115) preambulumbekezdése szerint […] EUR összegű környezetvédelmi munka megengedhetőnek tekinthető. A munkák közé a következők tartoznak:

a) Szennyezésmentesítési munkák (a vizek és a szennyezett területek megtisztítása, hulladékkezelés, azbesztmentesítés) és a Bizottság indokolással ellátott véleményében ([43]) foglalt munkák. E kategória teljes összege […] EUR.

b) A Bizottság által indokolással ellátott véleményében a 2008/1/EK irányelv megsértésének 2014. január 7-ig történő orvoslása céljából és a 2010/75/EU irányelv megsértéseinek orvoslása céljából ugyanezen dátummal előírt további munkák E kategória teljes összege […] EUR.

(69) Az olasz hatóságok megjegyzik, hogy e megengedett munkák teljes összege meghaladja a 2., 3. és 4. intézkedés együttes összegét.

(70) Az olasz hatóságok azt is hangsúlyozzák, hogy a Bizottság állami támogatással kapcsolatos eljárása eredendően összekapcsolódik a párhuzamosan folyó kötelezettségszegési eljárásával. A Bizottság indokolással ellátott véleménye elismeri, hogy az Ilva pénzügyi forrásokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos nehézségei késleltethetnék a környezetvédelmi engedély előírásainak a teljesítéséhez szükséges munkák elvégzését Tarantóban. Ezzel összefüggésben az olasz hatóságok azért választották azt a megoldást, hogy az Ilva rendkívüli biztosainak állami forrásokat nyújtanak, hogy megfeleljenek az indokolással ellátott véleményben meghatározott kötelezettségeknek és elvégezzék a szükséges munkákat. Az olasz hatóságok szerint az eljárást megindító határozat (114) és (115) preambulumbekezdése arra utal, hogy a Bizottság nem emel kifogást az ilyen típusú intézkedések ellen.

(71) Végezetül, Olaszország hangsúlyozza a tarantói üzem társadalmi-gazdasági jelentőségét; ez az üzem közvetlenül vagy közvetetten az összes foglalkoztatott körülbelül 24 %-át foglalkoztatja Taranto megyében, egy olyan régióban, ahol a munkanélküliség a 2013-as 15,5 %-ról 2014-ben 18,5 %-ra emelkedett.

3.2. **1. intézkedés**

3.2.1. *Állami források*

(72) Az olasz hatóságok szerint az 1. intézkedés nem érint állami forrásokat. Az olasz hatóságok első érveiket még azt megelőzően adták meg, hogy megszületett volna a Riva család és az Ilva közötti, (21) preambulumbekezdésben említett egyezségi megállapodás. Az említett érveket a (73)–(77) preambulumbekezdés ismerteti. Az egyezségi megállapodás után az olasz hatóságok észrevételeiket további érvekkel egészítették ki az állami források hiányának bizonyítása céljából (lásd a (78) preambulumbekezdést).

(73) Először is, az olasz hatóságoknak az a véleménye, hogy az eljárást megindító határozatban idézett ítélkezési gyakorlat, különösen a *Doux Elevage* ([44]) ítélet kidolgozására teljesen más körülmények között került sor. E tekintetben Olaszország a T-674/11. sz. ügyben a Törvényszék által 2015. szeptember 24-én hozott ítélet 208. és 209. pontjára hivatkozik, hogy hangsúlyozza, hogy a magánfelektől származó források csak akkor tekinthetők

([41]) A környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről szóló, 2004. április 21-i 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése és 8. cikkének (2) bekezdése (HL L 143., 2004.4.30., 56. o.).

([42]) A 2004/35/EK irányelv 6. cikkének (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket a 152/2006. sz. törvényerejű rendelet 250. cikke hajtja végre.

([43]) 4., 5., 6–16i., 40., 51., 58., 65. és 67. előírás.

([44]) A Bíróság C-677/11. sz., *Doux Élevage SNC and Coopérative agricole UKL-ARREE kontra Ministère de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche, de la Ruralité et de l'Aménagement du territoire and Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF)* ügyben 2013. május 30-án hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2013:348) 35. pontja.

állami forrásnak, ha: i. azokat tulajdonosaik az állam rendelkezésére bocsátották, vagy ii. azokról a tulajdonosaik lemondtak, és az állam vállalta azok kezelését szuverén jogköreinek gyakorlása során ([45]). Nem lehet megállapítani azt, hogy amennyiben bizonyos források állami ellenőrzés alatt állnak, a fenti értelemben vett állami forrásoknak minősülnek pusztán azon oknál fogva, hogy az állam jogalkotási intézkedéssel előírja valamely harmadik személy számára saját forrásainak sajátos felhasználását.

(74) Olaszország szerint e feltételek az 1. intézkedés esetében nem teljesülnek, mivel az 1,1 milliárd EUR az Ilva fő részvényeseié és korábbi vezetőségéé volt. Másképp fogalmazva a kérdéses törvény pusztán az Ilva fő részvényeseinek és korábbi vezetőségének, nem pedig az államnak a tulajdonában álló eszközök bizonyos felhasználását szabta meg.

(75) Az intézkedés állítólag nem minősül az állam javára történő kisajátításnak. Egyszerűen a polgári törvénykönyv 2497. cikkében foglalt általános jogszabály végrehajtása, amely nem megfelelő igazgatás esetére meghatározza az anyavállalat felelősségét leányvállalatainak részvényeseivel és hitelezőivel szemben („*responsabilità patrimoniale dell'impresa-holding*"), mint azt az ügyben hozott, 2014. október 28-i bírósági végzés kimondja.

(76) Továbbá, a *Fondo Unico di Giustizia* puszta letétkezelő (*custode ex lege*), amelyet az alkalmazandó jogi rendelkezések (pl. a 2009. július 30-i miniszteri rendelet) és az igazságügyi hatóság útmutatásai kötnek. Nem rendelkezik szabadon az összegek felett. A kérdéses összeget kizárólag az okozott környezeti kár helyreállítására fogják felhasználni, összhangban a „szennyező fizet" elvvel.

(77) Ezen túlmenően a lefoglalt eszközök eredeti tulajdonosai nem veszítik el tulajdonjogaikat, mivel felmentő ítélet esetén megkapják a kötvényeket és a vonatkozó kamatokkal növelt érték készpénzzé tételének jogát.

(78) Miután aláírták a (21) preambulumbekezdésben említett egyezségi megállapodást, az olasz hatóságok a következő további érveket terjesztették elő. Az egyezségi megállapodás révén a Riva család tagjai hivatalosan a beleegyezésüket adták ahhoz, hogy a lefoglalt összegeket (amelyeket még mindig Svájcban tartottak) véglegesen az Ilva rendelkezésére bocsássák, felmentő ítélet esetén is. Ennek következtében az összegeket önkéntesen adta át a Riva család az Ilvának, véglegesen, anélkül hogy azok felett a *Fondo Unico di Giustizia* bármilyen ellenőrzést gyakorolt volna.

3.2.2. *Az állami költségvetésre gyakorolt hatás*

(79) Olaszország szerint az állami támogatás fennállásának megállapítása céljából egyrészt a kedvezményezettnek nyújtott előny, másrészt pedig az állami költségvetés csökkenése, sőt az e költségvetésre háruló terhek kellőképpen konkrét gazdasági kockázata közötti kellőképpen közvetlen kapcsolatot kell bizonyítani ([46]). E tekintetben a Bizottságnak az eljárást megindító határozatban foglalt azon érve, miszerint a lefoglalt összegek Ilva-kötvényekbe, nem pedig államkötvényekbe való befektetése révén az állam bevételektől eshet el, puszta feltételezés és nem megalapozott.

(80) Először is, nincs ok azt gondolni, hogy egy összevetésén alapuló forgatókönyvben a lefoglalt összegeket állami kötvényekbe fektették volna, nem pedig egyszerűen elhelyezik a *Fondo Unico di Giustizia* tulajdonában lévő valamely bankszámlán.

(81) Másodszor, a Bizottság nem bizonyította, hogy kellőképpen közvetlen kapcsolat áll fenn a lefoglalt összegek állami kötvényekbe való befektetésének mellőzésére vonatkozó döntés és az állami költségvetést érintő, lehetséges negatív hatás között.

(82) Az olasz hatóságok ezért megállapítják, hogy az 1. intézkedés nem jár negatív hatással az állami költségvetésre. Ellenkezőleg, akár pozitív hatása is lehet arra.

3.2.3. *Szelektív előny*

(83) Olaszország előadja továbbá, hogy az Ilva nem jutott semmilyen szelektív előnyhöz.

([45]) A Törvényszék T-674/11. sz., *TV2/Danmark kontra Bizottság* ügyben 2015. szeptember 24-én hozott ítélete (ECLI:EU:T:2015:684).
([46]) A Bíróság C-518/13. sz., *az Eventech Ltd kérelme alapján The Queen kontra Parking Adjudicator* ügyben 2015. január 14-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2015:9) 34. pontja.

(84) A kérdéses összegeket külön számlán kívánják elhelyezni, és a környezetvédelmi tervre, többek között az indokolással ellátott véleményben előírt munkákra kívánják fordítani. Az intézkedés ezért pusztán megfelel a „szennyező fizet" elvnek azáltal, hogy helyes egyensúlyt teremt az egészség, a foglalkoztatás és a környezet védelméhez fűződő alkotmányos érdekek között. Az intézkedés céljai a következők: i. az Ilva rendkívüli igazgatásának megkönnyítése azáltal, hogy a rendelkezésére bocsátják a szükséges forrásokat ahhoz, hogy elvégezze azokat a munkákat, amelyeket az indokolással ellátott véleményben maga a Bizottság szabott meg Olaszország számára, valamint ii. a büntetőeljárás alatt álló magánszemélyek törvényi jogainak megőrzése.

(85) Általánosabban, tekintettel a kérdéses intézkedés sajátos jellegére, az legalább két okból nem tekinthető úgy, mintha szelektív előnyt biztosítana. Először is, a tagállamok szabadon döntenek arról, hogyan kezeljék a helyzetet a büntetőeljárás lezárulásáig (*res controversa*), mivel ez a kérdés az állami támogatásra vonatkozó szabályok alapján nem tartozik a Bizottság ellenőrzése alá. Másodszor, a függőben lévő büntetőeljárás eredményének ideiglenes megelőlegezése az európai jogrendszerek jelentős része által közösen alkalmazott általános elv, és ekként nem ruházhat szelektív előnyt az e megelőlegezésből hasznot húzó vállalkozásra.

(86) Végül, ami az Ilva által kibocsátott kötvények pénzügyi feltételeit illeti, az olasz hatóságok kifejtik, hogy a kötvényeket a *Fondo Unico di Giustizia* nevére szóló számlákra alkalmazott átlagos kamatlábbal bocsátanák ki, amely például 2015-ben […] volt. Azt is hangsúlyozzák, hogy nem szokatlan, hogy nehéz helyzetben lévő vagy rendkívüli igazgatás alá vont vállalkozások kötvényeket bocsátanak ki pénzügyi szükségleteik fedezésére.

3.3. **2. intézkedés**

3.3.1. *Szelektivitás*

(87) Olaszország szerint a kérdéses jogi rendelkezés csupán egy általános jogi elvet hajt végre, amely megengedi a hitelek előre levonhatóságát, ha ez szükséges egy vállalkozás értékének megőrzéséhez és eszközeinek kezeléséhez. A bizonyos hitelezőkre rákényszerített áldozatot a vállalkozás eszközeinek megőrzése ellentételezi. Csupán azért nem húzott eddig egyetlen más vállalkozás sem hasznot e rendelkezésből, mert e jogi rendelkezést nemrégiben vezették be.

3.3.2. *Állami források és az állami költségvetésre gyakorolt hatás*

(88) Olaszország szerint a 2. intézkedés nem érint állami forrásokat. A kérdéses jogi rendelkezés nem jogosította fel az illetékes hatóságot „*arra, hogy a források kezelését irányítsák vagy befolyásolják*" ([47]). Ebben az esetben az olasz hatóságok nem vettek részt a finanszírozó intézmények és az Ilva közötti kapcsolatban.

(89) Ezenfelül az intézkedésnek nincs semmilyen negatív hatása az állami költségvetésre, az Ilvának nyújtott állami hiteleket illetően sem.

(90) A költségvetési intézkedések mellett a Bizottságnak bizonyítania kell, hogy kellőképpen közvetlen kapcsolat áll fenn egyrészt a kedvezményezettnek nyújtott előny, másrészt pedig az állami költségvetésre háruló terhek konkrét gazdasági kockázata között ([48]).

(91) Ebben az esetben ilyen kapcsolat nem áll fenn. Először is, az állam nem mond le semmilyen, bármilyen forrásból (adók, járulékok vagy egyéb) eredő forrásokról, amelyeket az Ilvának be kellene fizetnie az állam számára. Másodszor, az intézkedés nem csökkenti az állam lehetőségét arra, hogy beszedje hiteleit, és nem hozza az állami hiteleket hátrányosabb helyzetbe más hiteleknél. Ellenkezőleg, az Ilva eszközeinek védelme révén az intézkedés valamennyi hitelezőre, többek között az államra nézve is pozitív hatásokkal járt, akik követeléseiket ezen eszközökből fogják kielégíteni.

(92) Ezenfelül a *Piaggio*-ítéletben a Bíróság úgy vélte, hogy az állami hitelezőkre gyakorolt lehetséges hatás nem alapvető szempont, hanem csak több mutató egyike, amelynek alapján megállapítható az állami forrásokból finanszírozott szelektív előny fennállása ([49]). Ez az ítélet annak bizonyítását is előírja a Bizottságnak, hogy az állam vagy állami szervek is a nehéz helyzetben lévő vállalkozás fő hitelezői közé tartoznak, ami a jelen ügyben Olaszország szerint nem áll fenn. Végezetül, Olaszország hangsúlyozza, hogy a vitatott intézkedés a jelen esetben

([47]) A Bíróság C-677/11. sz., *Doux Élevage SNC and Coopérative agricole UKL-ARREE kontra Ministère de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche, de la Ruralité et de l'Aménagement du territoire and Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF)* ügyben 2013. május 30-án hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2013:348) 38. pontja.

([48]) A Bíróság C-399/10. P. és C-401/10. P. sz. *Bouygues SA és Bouygues Télécom SA kontra Bizottság*egyesített ügyekben 2013. március 19-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2013:175) 109. pontja.

([49]) A Bíróság C-295/97. sz., *Industrie Aeronautiche e Meccaniche Rinaldo Piaggio SpA kontra International Factors Italia SpA (Ifitalia), Dornier Luftfahrt GmbH és Ministero della Difesa* ügyben (ECLI:EU:C:1999:313) 1999. június 17-én hozott ítélete.

csupán az olasz jog egyik általános elvét hajtja végre, amelyet a fizetésképtelenségi törvény („*Legge Fallimentare*", *Regio decreto*, 1942. március 16., 267. sz.) 111. cikke rögzít, és amely annak más rendelkezéseiben is megjelenik, így például a 182c. és 182d. cikkben, amely feljogosítja a rendes bírókat arra, hogy bizonyos kölcsönök számára megadják az előzetes levonhatóság előjogát, mégpedig ha ezek a kölcsönök nélkülözhetetlenek a vállalat tevékenységeinek folytatásához, és biztosítják a hitelezők jobb kiszolgálását.

3.3.3. *Gazdasági előny*

(93) Az olasz hatóságoknak az a véleménye, hogy a kölcsön feltételei az alacsony biztosíték mellett nyújtott kölcsönök szokásos piaci feltételeinek felelnek meg. A finanszírozó intézmények által nyújtott kölcsön éves kamatlába 3 havi Euribor + […] bázispont. A kölcsön futamideje 2014. szeptember 11-től 2015. február 28-ig tart. A szerződés magában foglalja az összes szokásos feltételt. Mivel időközben az Ilva rendkívüli igazgatás alá került, amelynek ideje alatt a hitelezők nem jogosultak érvényesíteni követeléseiket, a kölcsönt lejáratakor nem fizették vissza. A rendkívüli igazgatás alatt az összes adósságot az alkalmazandó szabályoknak megfelelően kell törleszteni.

(94) Azt a kérdést illetően, hogy a kölcsön nyújtását az előzetes levonhatóság biztosítása tette-e lehetővé, az olasz hatóságok azt állítják, hogy az előre levonható jelleg elismerésére csak azután kerül sor, hogy az illetékes nemzeti bíróság meggyőződött arról, hogy a kölcsön megfelel a 101/2013. sz. törvényerejű rendelet 12. cikkének (5) bekezdésében előírt valamennyi feltételnek, a hitelezők listájának elkészítésére irányuló eljárást követően (*accertamento del passivo*). A kölcsön nyújtásakor tehát az, hogy a hitel majd előre levonhatónak minősül, csupán feltételezés volt.

3.4. **3. intézkedés**

(95) Az olasz hatóságok először is megjegyzik, hogy a garantált kölcsönt a törvény erejénél fogva kizárólag a környezetvédelmi tervben foglalt beruházásokra különítették el. A célja ezért a Bizottság által az indokolással ellátott véleményében megfogalmazott aggodalmak kezelése.

3.4.1. *Állami források és gazdasági előny*

(96) Az olasz hatóságok szerint abból, hogy az állami kezességvállalások állami forrásokat tesznek ki kockázatnak, ha azokat lehívják, még nem következik az állami források felhasználása. Az állami forrásokat csak akkor éri bármilyen hatás, ha az állam potenciális veszteségét nem díjazzák megfelelően.

(97) E tekintetben az olasz hatóságok úgy vélik, hogy a kezességvállalás 3,12 %-os díja piacorientált díj, több okból.

(98) Először is, az olasz hatóságok egy szakértői tanulmány készítésére adtak megbízást (a továbbiakban: „[…] vélemény"), hogy megállapítsák e díjat. A […] vélemény az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény (a továbbiakban: a kezességvállalásról szóló közlemény) ([50]) 3.2.d) pontjával összhangban megállapított módszertanra támaszkodik:

a) A hitelfelvevő hitelkockázatát egy olyan modell segítségével elemezték, amely lehetővé tette, hogy a rendelkezésre álló információk alapján hitelpontszámot adjanak ki.

b) E hitelpontszám figyelembevételével egy összehasonlító elemzést végeztek, hogy a nemzetközi gyakorlatban használt különféle módszertanok alapján kiválasszák a kezességvállalási díj piaci értékeinek észszerű tartományát.

c) A kapott eredményeket további értékelési szempontokkal tovább erősítették.

d) Az eredmény a 6 havi Euribor + 2,5 % és 3,12 % közötti tartomány lett.

e) A legnagyobb százalékarányt választották ki.

(99) Másodszor, az Ilva által fizetett kezességvállalási díj és hitelkamatláb összességében az eljárást megindító határozat (90) preambulumbekezdésében jelzett tartományba esik (eszerint a technikailag fizetésképtelen, CCC alatti hitelminősítésű vállalatnak nyújtott kölcsön felára 400 és 1 000 bázispont között lenne). E tekintetben a garantált kölcsönhöz kapcsolódó hitelkockázat értékelésekor figyelembe kell venni annak előre levonható jellegét.

([50]) A Bizottság közleménye az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról (HL C 155., 2008.6.20., 10. o.).

(100) Harmadszor, az állam által vállalt kockázatot az állam általános nyereségességi célkitűzéseihez mérten kell értékelni. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy az intézkedést a Bizottság indokolással ellátott véleményéből származó, az olasz államra háruló környezetvédelmi kötelezettségek teljesítéséhez szükséges kiadásokra irányozták elő. A piacgazdasági befektető elvét ezért globálisan kell értékelni az állam összes vonatkozó szempontját figyelembe véve, többek között azt is, hogy az állami forrásokra nehezedő végső teher kisebb lesz, ha a 3. intézkedéseknek köszönhetően elvégzik a környezetvédelmi beruházásokat ([51]).

(101) Összefoglalva, Olaszország úgy véli, hogy: i. a kezességvállalás díjazása megfelel a piaci feltételeknek, és ii. az állam mint kezes által vállalt kockázat gazdaságilag észszerű, és összhangban van az állam általános nyereségességi célkitűzéseivel.

(102) Végezetül, Olaszország hangsúlyozza, hogy nem szokatlan, hogy egy fizetésképtelenségi eljárás alá került vállalattal szemben már kitettséggel rendelkező hitelintézet további, előre levonható köztes finanszírozást nyújt e vállalatnak, még abban az esetben is, ha e finanszírozást nem biztosítja állami kezességvállalás. Az Intesa Sanpaolo és a Banco Popolare bankok magatartása a 3. intézkedés kapcsán ezért nem szokatlan. E bankok és az Ilvával szemben már kitettséggel rendelkező más bankok hitelkeretet tartanak nyitva az Ilva számára, annak ellenére, hogy e hitelkereteket nem biztosítja állami kezességvállalás.

3.5. **4. intézkedés**

(103) Az olasz hatóságok hangsúlyozzák, hogy az 1/2015. sz. törvényerejű rendelet 3. cikkének (5) bekezdésében foglalt jogi rendelkezés nem szabta meg kötelezettségként a vállalkozások számára, hogy megállapodást kell kötniük, csak eljárási jellegű volt, lehetővé téve az Ilva rendkívüli biztosai számára, hogy a rendkívüli igazgatási eljárás keretében felhasználják az egyezségből származó forrásokat. Az egyezség az Ilva és a Fintecna szabad és önkéntes döntése alapján jött létre.

3.5.1. *A piacgazdasági szereplő elve*

(104) Az olasz hatóságok megismétlik, hogy nézetük szerint a Fintecna, amely állami tulajdonban lévő vállalat, általánosan bármely másik piacgazdasági szereplőhöz hasonlóan működik ([52]). Ezt maga az eljárást megindító határozat is megerősítette, amely – az olasz hatóságok szerint – kimondja, hogy az 1996-os szerződéses záradék olyan kötelezettségvállalás volt, amelyet egy magánvásárló is vállalt volna, és a Fintecna által fizetett összeg nem tért el a magánbefektetők által hozott észszerű döntésektől ([53]).

(105) Az eljárás megindításáról szóló határozat azonban láthatóan megkérdőjelezte, hogy egy magán piaci szereplő nem várt volna-e az Ilva szerkezetátalakításának egy előrehaladottabb szakaszáig, hogy teljesítse kötelezettségét. Az olasz hatóságoknak az a véleménye, hogy az ügylet egyszerűen egy környezeti károkkal kapcsolatos szerződéses kötelezettség teljesítése. A Fintecnára nehezedő pénzügyi teher így – a *Sloman Neptun* ([54]) és az *Ecotrade* ([55]) ügyben hozott bírósági ítéletek meghatározása szerint – nem ruház külön előnyt az érintett vállalkozásokra.

(106) Az olasz hatóságok emlékeztetnek arra, hogy a Fintecna a 2015. március 4-i egyezségre vonatkozó végső döntés meghozatala előtt alapos előzetes eljárást folytatott le, amelynek során szakértői vélemények és jelentések is születtek. Az egyezség megkötésével a Fintecna véget vetett bárminemű jogi felelősségnek, amely a jövőben még nagyobb kártérítési költségeket vonhatott volna maga után. Az eljárást megindító határozat (96) preambulumbekezdésében említett alternatív magatartás (azaz a fizetés elmulasztása vagy kevésbé gyors fizetés az Ilva vezetésének változására tekintettel) opportunista és kockázatos hozzáállás lett volna, amely nem lett volna összeegyeztethető a piacgazdasági szereplők Bíróság által meghatározott magatartásával ([56]).

([51]) A Bíróság C-124/10. P. sz., *Bizottság kontra Électricité de France (EDF)* ügyben 2012. június 5-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2012:318) 86–87. pontja.

([52]) A Bizottságnak a C2/2005. sz. Alitalia – Plan industriel de restructuration ügyben 2005. június 7-én hozott határozata, (207) és (217)–(218) preambulumbekezdés.

([53]) Az eljárás megindításáról szóló határozat (93) és (94) preambulumbekezdése.

([54]) A Bíróság C-72/91. sz. *Firma Sloman Neptun Schiffahrts AG kontra Seebetriebsrat Bodo Ziesemer der Sloman Neptun Schiffahrts AG* ügyben 1993. március 17-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1993:97) 21. pontja.

([55]) A Bíróság C-200/97. sz., *Ecotrade Srl kontra Altiforni e Ferriere di Servola SpA (AFS)* ügyben 1998. december 1-jén hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1998:579) 36. pontja.

([56]) Lásd többek között a Bíróság C-399/10. P. sz. és C-401/10 P. sz., *Bouygues SA és Bouygues Télécom SA kontra Bizottság* egyesített ügyekben 2013. március 19-én hozott ítéletét (ECLI:EU:C:2013:175).

3.6. **5. intézkedés**

3.6.1. *Szelektív gazdasági előny*

(107) Az olasz hatóságoknak az a véleménye, hogy a kölcsön feltételei megfelelnek a szokásos piaci feltételeknek. Az állam által nyújtott kölcsön hathavi Euribor + 300 bázispont éves kamatláb mellett kamatozik. A kölcsön nyújtása előtt egy nappal a 6 havi Euribor – 0,04 %-on állt. A kamatlábat ezért 2,96 %-ban határozták meg.

(108) Olaszország előadja, hogy e kamatláb összhangban van a 3. intézkedés biztosítása céljából készített […] véleménnyel (lásd a (98) preambulumbekezdést). A […] vélemény szerint a 2,50 % és 3,12 % közé eső kamatláb lenne a piacnak megfelelő. Tekintve, hogy a 3. intézkedés és az 5. intézkedés biztosítása között (2015. április és 2015. december között) nem következtek be jelentős változások az Ilva helyzetében, az olasz hatóságok úgy vélik, hogy a […] vélemény felhasználható az 5. intézkedés piacnak való megfelelőségének értékelésére.

(109) Ezenfelül Olaszország hangsúlyozza, hogy a kölcsön előre levonható – ez egy fontos további tény, amelyet a Bizottságnak figyelembe kell vennie a kölcsönhöz társuló hitelkockázat értékelésekor.

(110) Továbbá, Olaszország előadja, hogy az 5. intézkedés az Ilva értékesítési folyamatának megkönnyítését szolgálja, és addig is garantálja a környezetvédelmi, egészségügyi és foglalkoztatási követelményekkel összhangban lévő működést.

(111) Végezetül Olaszország emlékeztet arra, hogy a 98/2016. sz. törvényerejű rendelet 2016. június 9-én módosította a kölcsön visszafizetésének kötelezettségét, és azt az Ilva eszközeinek felvásárlójáról magára az Ilvára hárította át. Továbbá, az értékesítési folyamat változásai miatt és annak érdekében, hogy ne halasszák el a kölcsön végső visszafizetési határidejét az Ilva eszközeinek végleges elidegenítése utánra, a 243/2016. sz. törvényerejű rendelet 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja módosította a kölcsön visszafizetési határidejét, és azt a 60 nappal az Ilva eszközeinek végleges elidegenítését követő napban szabta meg, ily módon elszakítva azt az Ilva tevékenységének megszűnését kimondó rendelettől.

4. **AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEI**

4.1. **Az Ilva észrevételei**

(112) Az Ilva arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy maradéktalanul csatlakozik az olasz hatóságok által tett észrevételekhez, amelyeket e rendelet 3. szakasza foglal össze.

4.2. **A Peacelink észrevételei**

(113) A Peacelink egy olasz nem kormányzati szervezet, amely különféle témákkal, így például katonai és környezetvédelmi konfliktusokkal kapcsolatban igyekszik átlátható tájékoztatást nyújtani a polgárok számára.

(114) A Peacelink úgy véli, hogy a Bizottság által az eljárást megindító határozatban kinyilvánított kétségek teljes mértékben indokoltak. Ami az 1. intézkedést illeti, a Peacelink előadja, hogy a bírósági úton lefoglalt összegek megelőlegezett kifizetése azt eredményezné. hogy az államnak kell viselnie a bírósági eljárás eredményével kapcsolatos kockázatot. Semelyik magán gazdasági szereplő nem vállalná hasonló kockázat viselését. Ami a 2. intézkedést illeti, a Peacelink álláspontja szerint semelyik piaci szereplő nem nyújtott volna kölcsönt az Ilvának az állam beavatkozása nélkül. Ezenfelül ez a beavatkozás az állami forrásokat érintő kockázattal jár, mivel érinti az állami hitelek visszafizetésének sorrendjét. Ami a 3. intézkedést illeti, a Peacelink úgy gondolja, hogy semelyik piaci szereplő nem nyújtott volna hitelt az Ilvának felkínált feltételek mellett. A 4. intézkedést illetően pedig a Peacelink megítélése szerint állami támogatásról van szó, mert a Fintecna csak az 1/2015. sz. törvényerejű rendeletben meghatározott rendelkezések miatt egyezett bele, hogy egyezséget köt követelése tekintetében. Ezenfelül az, hogy a Fintecna állami tulajdonban van, kétséget vet fel azzal kapcsolatban, hogy képes lehet-e magán gazdasági szereplő módjára viselkedni.

(115) A Peacelink arra is kérte a Bizottságot, hogy terjessze ki részletes vizsgálatát az 191/2015. sz. törvényerejű rendelet által egy 300 millió EUR és egy másik, 800 millió EUR összegű kölcsön formájában nyújtott állami támogatásra.

(116) Végezetül, a Peacelink észrevételeket tett az Ilva környezeti vonatkozásaival kapcsolatban is, amelyek azonban a jelen állami támogatási eljárás kapcsán nem lényegesek.

4.3. **A WV Stahl észrevételei**

(117) A WV Stahl a németországi acélipar szakmai szervezete. A székhelye Düsseldorfban található.

(118) A WV Stahl egyetért a Bizottság által az eljárást megindító határozatban megfogalmazott kétségekkel. Ami az 1. intézkedést illeti, a WV Stahl megítélése szerint a bírósági úton lefoglalt összegek előzetes kifizetése gazdasági előnyt biztosítana az Ilva számára. Ami a 2. intézkedést illeti, úgy véli, hogy az előre levonhatóság egyfajta kezességvállalásként működik, és ezért a jogszerűtlen támogatás hordozója. A szervezet szerint a 3. intézkedés esetében az állami támogatás fennállása nyilvánvaló. Ami a 4. intézkedést illeti, a WV Stahl kifejti, hogy egy piacgazdasági szereplő nem fogadott volna el ilyen megállapodást.

(119) A WV Stahl figyelmeztette a Bizottságot, hogy további állami támogatás nyújtására kerülhet sor két kölcsön formájában, amelyek összege 300 millió EUR, illetve 800 millió EUR. Annak biztosítására kéri a Bizottságot, hogy az Ilva ne részesülhessen további állami támogatásban. A Tarantóban fennálló szennyezéssel való megbirkózáshoz és a lakosság egészségének garantálásához sürgősen szükséges intézkedésekre fordított állami kiadásoknak továbbra is összhangban kell lenniük a „szennyező fizet” elvvel, és ezek nem használhatók fel ürügyként az Ilva acélgyárának korszerűsítésére.

(120) Végül a WV Stahl arra kéri a Bizottságot, hogy biztosítsa bármely támogatás gyors visszafizettetését, amelyről a részletes vizsgálatot követően megállapítást nyer, hogy nem összeegyeztethető. Ami a kölcsönök formájában nyújtott állami támogatást illeti, a támogatás összegét az állam által felszámított kamatláb és a támogatás nyújtásakor piaci kamatlábnak tekinthető kamatláb közötti különbség alapján kell kiszámítani.

4.4. **A Riva Fire SpA észrevételei**

(121) A Riva Fire SpA (a továbbiakban: Riva Fire) 1995-től ellenőrizte az Ilvát, amikor megvásárolta a vállalatot az IRI-től, egészen 2013. június 4-ig, amikor az Ilva acélgyárának vezetését a 61/2013. sz. törvényerejű rendelet alapján egy kormány által kinevezett biztos vette át.

(122) A Riva Fire észrevételeinek célja, hogy helyreállítsa a vállalat történetének – a Riva Fire vélekedése szerint – igazi változatát, amíg a vállalat az 1/2015. sz. törvényerejű rendelet alapján fizetésképtelenségi eljárás alá nem került. A Riva Fire azt állítja, hogy jogtalanul bocsátották el az Ilva vezetéséből az olasz bírói kar és a végrehajtó hatalom által hozott intézkedéssorozat révén, anélkül hogy a védelemhez való jogát biztosító rendes kontradiktórius eljárás keretében megvédhette volna saját álláspontját.

(123) A Riva Fire nem tesz konkrét észrevételt az eljárást megindító és az eljárást kiterjesztő határozat tárgyát képező semelyik intézkedéssel kapcsolatban.

(124) Hangsúlyt helyez azonban a tények olasz hatóságok általi ismertetésében vélekedése szerint mutatkozó ellentmondásokra. A Riva Fire szerint az olasz hatóságok egyrészt azt állították a Bizottság állami támogatásra irányuló vizsgálata keretében, hogy az Ilvának juttatott állami források nem valósítanak meg állami támogatást, mivel azokat kötelezően a környezeti kármentesítésre kell fordítani, másrészről viszont a Bizottság környezetvédelmi kötelezettségszegési eljárásának keretében azt állították, hogy az Ilva tarantói létesítményéhez nem kapcsolódik semmilyen környezeti vagy egészségügyi kockázat.

4.5. **Olaszország észrevételei az érdekelt felek észrevételeivel kapcsolatban**

(125) A Bizottság továbbította a Riva Fire, a Peacelink, a WV Stahl és az Ilva észrevételeit az olasz hatóságoknak.

(126) Az olasz hatóságok úgy vélik, hogy ezeket az észrevételeket vagy általánosan fogalmazták meg, vagy nem relevánsak a jelenlegi eljárásban. Szerintük az ezen észrevételekben foglalt általános érvekkel az olasz hatóságok által az eljárást megindító és az eljárást kiterjesztő határozatra adott válaszban benyújtott észrevételek már foglalkoztak.

(127) Ezenfelül az olasz hatóságok úgy vélik, hogy a Riva Fire álláspontja a (124) preambulumbekezdésben leírt látszólagos ellentmondással kapcsolatban megalapozatlan. Az olasz hatóságok egyértelműen elismerték a tarantói területet érintő egészségügyi és környezeti vészhelyzetet. A Riva Fire által kiemelt idézetet, amely szerint állítólag nem állnak fenn Tarantóban környezeti és egészségügyi kockázatok, kiragadták a szövegkörnyezetből, és semmi esetre sem tükrözi az olasz hatóságok hivatalos álláspontját.

5. A TÁMOGATÁS ÉRTÉKELÉSE

5.1. Az állami támogatási eljárás és az uniós környezetvédelmi jogszabályok megsértése miatti kötelezettségszegési eljárás közötti állítólagos ellentmondás

(128) Az olasz hatóságok általánosságban azt állítják, hogy az Ilva javát szolgáló különféle állami beavatkozások célja elsődlegesen a Bizottság által az indokolással ellátott véleményében kifejezésre juttatott aggályok kezelése volt. A Riva Fire az eljárást megindító határozattal kapcsolatban tett észrevételeiben egy ellentmondásra hívja fel a figyelmet az olasz hatóságok által a kötelezettségszegési és az állami támogatási eljárásban tett állítások között (lásd a (124) preambulumbekezdést és Olaszország (127) preambulumbekezdésben szereplő ellenérvét). Olaszország szerint a Bizottság ellentmondana önmagának, ha egyrészt előírja Olaszországnak a tarantói üzem alkalmazandó környezetvédelmi jogszabályokkal való összhangba hozásához szükséges munkálatok gyors elvégzését, másrészt pedig megakadályozza az olasz hatóságokat abban, hogy finanszírozzák e munkálatokat.

(129) A Bizottság nem tudja elfogadni ezt az érvet. Alapelv, hogy egy meghatározott szabálykészlet megsértésének megszüntetése nem indokolhatja egy másik szabálykészlet megsértését. A jelen esetben az Ilva uniós környezetvédelmi jogszabályoknak való megfelelését nem az állami támogatásra vonatkozó uniós szabályok megsértésével kell megoldani, olyan állami támogatást nyújtva, amely az Ilva versenytársainak nem áll a rendelkezésére, amelyeknek szintén meg kell felelniük az uniós környezetvédelmi szabályoknak, anélkül hogy hasonló jogellenes állami támogatásban részesülnének.

(130) Az olasz hatóságok továbbá azzal érvelnek, hogy a környezetvédelmi terv végrehajtására előirányzott állami támogatási intézkedések az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének hatályán kívül esnek, mivel a céljuk a környezetkárosodás orvoslása a szennyező azonosításáig, összhangban a 2004/35/EK irányelvvel és az olasz környezetvédelmi törvénykönyv 250. cikkével, valamint a Bizottság eljárást megindító határozatának (114) és (115) preambulumbekezdésével.

(131) A Bizottság úgy véli, hogy az olasz hatóságok által felépített érvelés hibás, a következő okokból.

(132) Előzetes megjegyzésként a Bizottság emlékeztet arra, hogy csak az 1. és a 3. intézkedést irányozták elő törvényileg a környezetvédelmi terv végrehajtására.

(133) Ami a legfontosabb, csak az intézkedésnek az adott vállalkozásra gyakorolt hatása releváns, az állami beavatkozás oka és célja azonban nem ([57]). Mivel csak az intézkedés vállalkozásra gyakorolt hatása számít, az intézkedés mögött meghúzódó környezetvédelmi vagy egyéb cél önmagában irreleváns. Az is irreleváns, hogy az előny kötelező a vállalkozás számára, minthogy nem tudta azt elkerülni vagy elutasítani ([58]).

(134) A 2004/35/EK irányelv 6. cikkének (3) bekezdése alapján végrehajtott állami beavatkozások ezért nem esnek az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének hatályán kívül. Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése egyformán vonatkozik mindkét különböző forgatókönyvre: i. ha a szennyezőt még nem azonosították, és ii. ha a szennyezőt azonosították, de nem teszi meg a szükséges orvosló intézkedéseket. Az állam által elvégzett szennyezésmentesítési intézkedések mindkét forgatókönyvben állami támogatássá válnak, ha az állam enyhíti a terhet, amelyet alapesetben a kedvezményezettnek, például az Ilvának kellene viselnie, és nem próbálja meg visszakövetelni az azonosított szennyezőtől a szennyezésmentesítéshez felhasznált forrásokat.

(135) A vizsgált ügyben az eljárást megindító határozat csupán a sürgős szennyezésmentesítési intézkedések állam általi átmeneti fedezését engedi meg, csak a szennyező azonosításának pillanatáig, és azzal a feltétellel, hogy Olaszország visszafizetteti a szennyezővel a költségeket ([59]). Az eljárást megindító határozat tehát nem ad korlátlan és feltétel nélküli engedélyt arra, hogy állami forrásokat használjanak fel az indokolással ellátott véleményben és/vagy az Ilva környezetvédelmi cselekvési tervében felvetett követelmények végrehajtásához.

(136) E tekintetben a Bizottság megjegyzi például, hogy a környezetvédelmi terv, amelyet Olaszország említ, egy sor olyan intézkedést tartalmaz, amelyek nem minősíthetők „sürgős szennyezésmentesítési intézkedésnek”, hanem inkább korszerűsítések, amelyek célja az Ilva teljesítményének javítása az acélgyártásra alkalmazandó környezeti normákkal összhangban, az Ilva környezetvédelmi engedélyében meghatározottak szerint.

([57]) A Bíróság C-173/73. sz., *Olaszország kontra Bizottság* ügyben 1974. július 2-án hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1974:71) 13. pontja.
([58]) A Bizottság 2004/339/EK határozata (2003. október 15.) az Olaszország által a RAI SpA javára végrehajtott intézkedésekről (HL L 119., 2004.4.23., 1. o.), (69) preambulumbekezdés; Fennelly főtanácsnok C-251/97. sz. *Franciaország kontra Bizottság* ügyre vonatkozó, 1998. november 26-i véleménye (ECLI:EU:C:1998:572), 26. pont.
([59]) Az eljárás megindításáról szóló határozat (114) és (115) preambulumbekezdése.

(137) Ami a legfontosabb, tekintve hogy csak az állami intézkedések hatásai számítanak (okaik és céljaik pedig nem), nem lehet azt a következtetést levonni, hogy azok az intézkedések, amelyek önmagukban állami támogatást valósítanak meg, csak azért megszűnnek állami támogatásnak lenni, mert azokat az Ilva környezetvédelmi tervének végrehajtásához használják fel. Az eljárást megindító határozat ezt nem engedi meg (és nem is engedhette meg).

(138) Következésképpen Olaszország nem támaszkodhat az indokolással ellátott véleményben előterjesztett követelményekre és az eljárást megindító bizottsági határozat (114) és (115) preambulumbekezdésének a szövegére, hogy az Ilva jelenlegi működésének és környezetvédelmi költségeinek állami finanszírozását állami támogatásnak nem minősülő intézkedésnek minősítse.

5.2. **A támogatás megléte**

(139) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerint „a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet”.

(140) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében meghatározott kritériumok kumulatív jellegűek. Ennélfogva az alábbi feltételek mindegyikének teljesülnie kell ahhoz, hogy az intézkedés az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett támogatásnak minősüljön:

a) a kedvezményezett az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vállalkozás, ami azt jelenti, hogy gazdasági tevékenységet folytat;

b) az intézkedést állami forrásból finanszírozzák és az államnak tulajdonítható;

c) az intézkedés gazdasági előnnyel jár;

d) ez az előny szelektív;

e) az intézkedés torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, és érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(141) Annak a feltételnek a teljesítését illetően, hogy a kedvezményezettnek az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének az értelmében vett vállalkozásnak kell lennie, a Bíróság következetesen úgy határozta meg a vállalkozásokat, mint gazdasági tevékenységet folytató jogalanyokat, függetlenül azok jogállásától és finanszírozási módjától ([60]), míg bármely tevékenység, amelynek keretében valamely piacon árukat és szolgáltatásokat kínálnak, gazdasági tevékenységnek minősül ([61]). A Bizottság megjegyzi, hogy az Ilva acél állít elő és értékesít az Unió piacán és külföldön, ami gazdasági tevékenységnek minősül. A Bizottság ezért megállapítja, hogy az Ilva – függetlenül attól, hogy ki a tulajdonosa, valamint az olasz jog szerinti, rendkívüli igazgatás alatt álló jogállásától –az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében vett vállalkozás.

(142) A Bizottságnak azt kell elemeznie, hogy a vizsgált intézkedések torzítják-e a versenyt vagy a verseny torzításával fenyegetnek-e, és alkalmasak-e arra, hogy befolyásolják a tagállamok közötti kereskedelmet. Létezik egy olyan feltevés, amely szerint ha egy tagállam által nyújtott támogatás egy vállalkozás pozícióját az Unión belüli kereskedelemben részt vevő versenytársaival szemben erősíti, akkor azok versenyképességét a támogatás által korlátozottnak kell tekinteni ([62]). Ehhez elegendő, ha a támogatás kedvezményezettje a verseny számára nyitott piacokon más vállalkozásokkal versenyez ([63]). Az Ilva működési helyéül szolgáló szénacélpiacon intenzív verseny és Unión belüli kereskedelem folyik ([64]), és az Ilva Olaszországban és más tagállamokban értékesíti termékeit. Ebből következően valamennyi értékelt intézkedés torzítja a versenyt vagy a verseny torzításával fenyeget, és érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(143) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében foglalt és a fenti (140) preambulumbekezdés b), c) és d) pontjában felsorolt egyéb szempontokat illetően a Bizottság intézkedésenként külön értékelést fog végezni.

([60]) A Bíróság C-180/98–C-184/98. sz., *Pavlov és társai* egyesített ügyekben 2000. szeptember 12-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2000:428) 74. pontja; a Bíróság C-222/04. sz. *Cassa di Risparmio di Firenze SpA és társai* ügyben 2006. január 10-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2006:8) 107. pontja.

([61]) Lásd a Bíróság C-118/85 *Bizottság kontra Olaszország* ügyben 1987. június 16-án hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1987:283) 7. pontját; a Bíróság C-35/96. sz., *Bizottság kontra Olaszország* ügyben 1998. június 18-án hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1998:303) 36. pontját; a Bíróság C-180/98–C-184/98. sz., *Pavlov és társai* egyesített ügyekben 2000. szeptember 12-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2000:428) 75. pontját.

([62]) Lásd különösen a Bíróság C-730/79. sz., *Philip Morris kontra Bizottság* ügyben 1980. szeptember 17-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1980:209) 11. pontját; a Bíróság C-53/00. sz. *Ferring*-ügyben 2001. november 22-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2001:627) 21. pontját; a Bíróság C-372/97. sz., *Olaszország kontra Bizottság* ügyben 2004. április 29-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2004:234) 44. pontját.

([63]) A Törvényszék T-214/95. sz., *Het Vlaamse Gewest kontra Bizottság* ügyben 1998. április 30-án hozott ítélete (ECLI:EU:T:1998:77).

([64]) Lásd például a Mittal/Arcelor összefonódásának az ügyében (M.4137) hozott, 2006. június 2-i bizottsági határozatot, amelyben a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a szénacélpiac vonatkozó földrajzi meghatározása magában foglalja legalább a teljes EGT-t.

5.2.1. *1. intézkedés*

(144) Mint a (21) preambulumbekezdés kifejtette, a Riva család és az Ilva között 2017. május 24-én egyezségi megállapodás jött létre, amely rendezte az Ilva rendkívüli igazgatása és a Riva család tagjai között folyamatban lévő vitát.

(145) Az egyezségi megállapodás tisztán magánfelek – nevezetesen a Riva család bizonyos tagjai mint az Ilva részvényesei és a rendkívüli igazgatás alatt álló Ilva aktuális vezetése – között létrejött megállapodás. […]. Az Ilva nem vesz részt félként az említett büntetőeljárásban. Az egyezségi megállapodás alapján az Ilvának átutalandó összegek a következők: i. a Riva család által külföldi bankszámlákon tartott Riva-eszközök, amelyeket az 1/2015. sz. törvényerejű rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogi formában, azaz a *Fondo Unico di Giustizia* által jegyzendő kötvények formájában kell véglegesen az Ilva rendelkezésére bocsátani, és a kötvényeket még a Riva család tagjainak a felmentése esetén sem kell visszaszolgáltatni a Riva család tagjainak; ii. további 145 millió EUR összeg.

(146) Az eljárást megindító határozat időpontjában fennálló helyzethez képest ez az egyezségi megállapodás új tényt jelent, amelyet figyelembe kell venni az 1. intézkedés Bizottság általi végső értékelésében, különös tekintettel az Ilvának nyújtott lehetséges előnyre és az intézkedés államnak való betudhatóságára.

(147) E tekintetben nem képezi vita tárgyát, hogy az a szándék, hogy a Riva-eszközöket a büntetőeljárás vége előtt átadják az Ilvának, eredetileg az olasz hatóságoktól származott, mint azt az eljárást megindító határozat kifejti. Mindazonáltal az 1/2015. sz. törvényerejű rendelet és a későbbi *Decreto di Trasferimento* ellenére nem került sor a Riva-eszközök átadására, mivel a svájci bíróság megingathatatlanul tiltakozott az ellen, hogy a végzést az eszközök vélelmezett tulajdonosainak – a Riva család tagjainak – az előzetes beleegyezése nélkül hajtsa végre. A helyzet csak akkor oldódott meg, amikor a Riva család tagjai maguk úgy döntöttek, hogy egy tisztán magánjellegű egyezségi megállapodás révén átadják az ellenőrzésük alatt álló eszközöket az Ilvának ([65]). Az is tény, hogy az egyezségi megállapodás tárgya nem tökéletesen egyezik meg az olasz hatóságok által az 1/2015. sz. törvényerejű rendeletben kialakított teljes konstrukcióval: először is az Ilvának átadott összegek nagyobbak, mint amelyeket a törvényerejű rendelet meghatároz, másodszor pedig a Riva család az összegek átadásáért cserébe fontos ellenszolgáltatásokat kap.

(148) E magánjellegű egyezségi megállapodás létezése és az a tény, hogy a helyzet csak e megállapodás elérése után rendeződött, bizonyítja, hogy a Riva-eszközök Ilvának való átadására vonatkozó döntés végső soron i. egy tágabb ügylet része volt, amely a Riva család és az Ilva magánérdekeinek összeegyeztetésére szolgált, és ii. a Riva család és az Ilva (nem pedig az állam) kezében volt. Ezt figyelembe kell venni annak eldöntésekor, hogy továbbra is fennállnak-e a Bizottság eredeti kétségei azzal kapcsolatban, hogy az ügylet gazdasági előnyhöz juttatja az Ilvát és az államnak tudható be.

(149) Azzal kapcsolatban, hogy a Riva-eszközök Ilvának való átadása az államnak tudható-e be, a Bizottság megállapítja, hogy erre az átadásra egy tágabb ügylet részeként került sor, amelyről a Riva család és az Ilva döntött. Ismét megjegyzendő, hogy nincs vita azzal kapcsolatban, hogy az az eredeti szándék, hogy a Riva család még a büntetőeljárás vége előtt átadja az eszközöket az Ilvának, az olasz hatóságokhoz köthető. A végső döntést azonban a Riva család hozta meg az egyezségi megállapodással, amelynek végrehajtása során a Riva család által a külföldi bankokat a források felszabadítására utasító levél tette ténylegesen lehetővé az Ilvának történő átadást. A Riva-eszközök Ilvának való átadásának az alapja tehát a Riva család és az Ilva között létrejött magánjellegű egyezségi megállapodás, amely nem az államnak tudható be.

(150) Ezen túlmenően a Bizottság a gazdasági előny fennállását illetően megjegyzi, hogy a Riva családdal kötött egyezségi megállapodásban az Ilva láthatóan nem jutott semmilyen olyan haszonhoz, amelyre szokásos piaci feltételek mellett nem tehetett volna szert. A Riva családot az ösztönözte az egyezségi tárgyalások megkezdésére, hogy ki volt téve annak a kockázatnak, hogy amennyiben a nemzeti bíróság az Ilva összes követelésének helyt ad, […] EUR összegű kártérítést kell fizetnie az Ilvának. Az Ilvának a maga részéről sürgős szüksége volt likviditásra, akár a folyó tevékenységek finanszírozásához, akár a környezetvédelmi tervben meghatározott szennyezésmentesítési intézkedésekhez. Az Ilva ezért vállalta, hogy lemond mindennemű jövőbeli követelésről (amelyek értéke

([65]) E tekintetben érdemes megjegyezni, hogy az egyezségi megállapodás 2017. júniusi végső végrehajtásáig a Riva-eszközök a Riva család Olaszországon kívül tartott bankszámláin maradtak.

akár […] EUR-t is kitehetett volna) kb. 1,2 milliárd EUR azonnali átadása ellenében, amelynek egy részét az 1/2015. sz. törvényerejű rendelet által célba vett Riva-eszközök adták. E magatartás azt tükrözi, hogy az elővigyázatos, kockázatkerülő gazdasági szereplők előnyben részesíthetik a viták békés úton történő rendezését ahelyett, hogy az elhúzódó jogvitát követően bírósághoz vagy választott bírósághoz fordulnának. Ennek tükrében semmilyen jel nem utal arra, hogy az Ilva és a Riva család között létrejött egyezségi megállapodás nem a két magánfél kölcsönös érdekében jött létre. Ezért mivel az egyezségi megállapodás összességében a szokásos piaci feltételek mellett jött létre az Ilva és részvényesei között, és így nem ruház semmilyen gazdasági előnyt az Ilvára, a Riva-eszközök átadása, amely e globális egyezség része, szintén nem juttatja semmilyen gazdasági előnyhöz az Ilvát.

(151) A fentiek fényében a Bizottság úgy véli, hogy a Riva-eszközök Ilvának való átadása az 1/2015. sz. törvényerejű rendeletben meghatározott jogi formában nem juttatja gazdasági előnyhöz az Ilvát, és nem az olasz államnak tudható be.

5.2.1.1. A 1. intézkedéssel kapcsolatos következtetés

(152) A Bizottság a fenti tények alapján megállapítja, hogy a végrehajtott intézkedés nem az államnak tudható be. Mivel az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében meghatározott kritériumoknak együttesen kell teljesülniük, a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az 1. intézkedés nem minősül állami támogatásnak.

5.2.2. *2. intézkedés*

5.2.2.1. Állami forrásokból származó gazdasági előny

(153) Annak értékelése érdekében, hogy a 2. intézkedés gazdasági előnyhöz juttatja-e az Ilvát, a Bizottság először Olaszországnak az ezen intézkedés szabályozási jellegét érintő, a (87) preambulumbekezdésben ismertetett érveit elemezte. Olaszország szerint a kérdéses jogi rendelkezés csupán egy általános jogi elvet hajt végre, amely megengedi a hitelek előre levonhatóságát, ha ez szükséges egy vállalkozás értékének megőrzéséhez és eszközeinek kezeléséhez.

(154) A 2. intézkedés elfogadásával Olaszország az Ilvához hasonló összes csődközeli helyzetben lévő, nemzeti stratégiai érdekű vállalatot az előre levonhatósági rendszer hatálya alá vonta, amely a fizetésképtelenségi eljárások közös jellemzője. Ez az Olaszországban működő, csődbe jutott vagy csődközeli helyzetben lévő valamennyi vállalkozásra alkalmazandó általános fizetésképtelenségi jogi keret alapvető jellemzője („*Legge Fallimentare*"), amelyet az 1942. március 16-i 267. sz. *Regio decreto* határoz meg (lásd a (92) preambulumbekezdést).

(155) A Bizottság úgy véli, hogy mivel Olaszország állami szabályozó hatóságként, nem pedig befektetőként járt el, nincs ok arra, hogy a 2. intézkedésre a piacgazdasági befektető próbáját alkalmazza ([66]). Másképp fogalmazva, a 2. intézkedés elfogadásával Olaszország állami szabályozási hatásköreit gyakorolva azzal a céllal lépett fel, hogy megőrizze a fizetésképtelenség kockázatával szembesülő vállalkozások eszközeinek értékét, nem pedig piaci szereplőként. Ami azt illeti, Olaszország a 2. intézkedéssel egyoldalúan átrendezte az Ilva hitelezőinek sorrendjét, ami nem olyan intézkedés, amelyet magánszemélyek is meghozhatnak. Csak az államnak van joga ahhoz, hogy az összes fennálló követelést (köztük az elsőhelyi követeléseket is) alárendelje az újabb követeléseknek; ez a jog a magánhitelezőket és általában a magánszemélyeket nem illeti meg. A piacgazdasági szereplő próbája ezért a 2. intézkedés esetében nem alkalmazandó.

(156) mivel a piacgazdasági szereplő próbája nem alkalmazandó, a 2. intézkedés esetében az előny fennállását eldöntő szempont nem az, hogy az állam maximalizálja-e az intézkedésből származó hozamot vagy minimalizálja-e az állami források intézkedésből származó veszteségét. A Bizottságnak ugyanakkor még értékelnie kell, hogy a 2. intézkedés jár-e az állami forrásokból származó bármilyen más formájú előnnyel.

(157) A fenti körülmények között annak az esetlegesen kisebb valószínűsége, hogy az állam be tudja hajtani az egyes állami szervek felé fennálló tartozásokat, miután az új tartozások előre levonható jogállást kaptak, a kérdéses szabályozási intézkedés egyszerű mellékhatása. A kérdéses törvény módosításának fő célja és hatása nem az volt, hogy elengedjék az Ilva állam felé fennálló tartozását, és ezzel előnyt nyújtsanak az Ilvának. Ezen túlmenően, mint azt az olasz hatóságok megjegyezték, a kölcsönök előre levonható jogállást kaphatnak az általános fizetésképtelenségi törvény alapján is ((92) preambulumbekezdés), és empirikus bizonyítékok támasztják alá, hogy ezt Olaszországban egyre gyakrabban használják a fizetésképtelenség által érintett vállalatoknak nyújtott hitelek esetében, amelyek a bíróság által felügyelt egyezségi megállapodásokat kötnek, miután 2010-ben bizonyos reformokat vezettek be, amelyek fokozatosan kiterjesztették az előre levonható hitel alkalmazási körét ([67]). Mint

([66]) A Bíróság C-124/10. P. sz., *Bizottság kontra EDF* ügyben 2012. június 5-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2012:318) 80–81. pontja.
([67]) „Finanziamenti Alle Imprese in Crisi E Priorità Nel Rimborso: Gli Effetti Della Prededucibilità Nel Concordato Preventivo" E.Brodi, L. Casolaro; az Olasz Nemzeti Bank 387. sz. alkalmi kiadványa, 2017. szeptember.

a Bíróság megerősítette, a szabályozási intézkedésekből eredő, állami bevételekre gyakorolt közvetett negatív hatás nem tekinthető állami források átruházásának, amennyiben az az intézkedés velejárója ([68]). Ezért mivel az Ilvának nyújtott állami hitelekre gyakorolt lehetséges negatív hatás a fizetésképtelenségi eljárások előre levonhatósági rendszerének velejárója Olaszországban, nem tekinthető olyan eszköznek, amelyen keresztül állami forrásokból nyújtanak meghatározott előnyt az Ilvának.

5.2.2.2. A 2. intézkedéssel kapcsolatos következtetés

(158) A Bizottság megállapítja, hogy a 2. intézkedés nem nyújt állami forrásokból származó gazdasági előnyt az Ilva számára. Mivel az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében említett kritériumok halmazati jellegűek, a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a 2. intézkedés nem minősül állami támogatásnak.

5.2.3. *3. intézkedés*

5.2.3.1. Állami források és betudhatóság

(159) Ami az intézkedés állami eredetét illeti, a Bizottság megjegyzi, hogy az intézkedés a gazdasági és pénzügyi minisztérium által nyújtott hitelgaranciából áll.

(160) Tekintve, hogy a „tagállam" fogalma az állami hatóságok valamennyi szintjét magában foglalja, tekintet nélkül arra, hogy nemzeti, regionális vagy helyi hatóságról van-e szó, a Bizottság megállapítja, hogy az intézkedés az államnak tudható be.

(161) Az állami kezességvállalás állami forrásokat kockáztat, ugyanis a kezesség lehívásakor az állami költségvetésből teljesítenek kifizetést. Pontosan ezen ok miatt – szemben az olasz hatóságok érvelésével – még a megfelelő díj ellenében nyújtott állami kezességvállalások is állami forrásokat érintenek. Ezen túlmenően, mint az alábbiakban részletesebben ismertetjük, a Bizottság azt is megállapítja a jelen ügyben, hogy mivel az Olaszország által a kezességvállalás ellenében felszámított díj elmarad a piaci feltételektől, az olasz állam lemondott – és még mindig lemond – olyan forrásokról, amelyek magasabb, piaci alapú kezességvállalási díj mellett megillették volna. Az állami kezességvállalás feltételeinek – többek között a kezességvállalás ellenében felszámított díjnak – az értékelése csak a gazdasági előny megállapítását zárhatja ki (ha e feltételek nem felelnek meg a piaci feltételeknek), ám nem zárhatja ki az állami források érintettségének megállapítását, ami vitathatatlan. A Bizottság ezért megállapítja, hogy a 3. intézkedés állami forrásokat érint.

5.2.3.2. Gazdasági előny

(162) Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint annak meghatározása céljából, hogy valamely állami intézkedés az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében vett támogatásnak minősül-e, többek között meg kell állapítani, hogy a kedvezményezett vállalkozás részesült-e olyan gazdasági előnyben, amelyhez a szokásos piaci feltételek mellett nem jutott volna hozzá ([69]).

(163) Gazdasági előny áll fenn, ha valamely vállalkozás pénzügyi helyzete a szokásos piaci feltételektől eltérő feltételek mellett nyújtott állami beavatkozás eredményeképpen javul ([70]). Az állami hatóság általi beavatkozás azonban nem szükségszerűen nyújt előnyt a kedvezményezett számára, és így nem tekinthető állami támogatásnak, ha azt szokásos piaci feltételek mellett hajtják végre. Másként fogalmazva, ha egy állami hatóság úgy jár el, ahogyan egy piacgazdaságban egy elővigyázatos gazdasági szereplő hasonló körülmények között eljárna, nincs szó állami támogatásról.

(164) E tekintetben az olasz hatóságok előadják, hogy az állami kezességvállalás fejében az olasz hatóságok által felszámított díjat a […] szakértő ajánlásainak ([71]) megfelelően határozták meg. Ekként az állam által vállalt kockázat díjazása az olasz hatóságok szerint összhangban van azzal a díjjal, amelyet egy elővigyázatos piacgazdasági szereplő kért volna, és a kezességvállalás nem juttatja gazdasági előnyhöz az Ilvát.

(165) A 3. intézkedés tekintetében észrevételeket benyújtó érdekelt felek a maguk részéről úgy vélik, hogy egy piacgazdasági szereplő nem fogadott volna el hasonló pénzügyi feltételeket. A WV Stahl például arra kéri a Bizottságot, hogy állapítsa meg az alkalmazandó piaci díjat, és az összeegyeztethetetlen támogatás összegét az e piaci díj és az olasz hatóságok által az Ilvának ténylegesen felszámított díj közötti különbség formájában téríttesse vissza.

([68]) A Bíróság C-379/98. sz. *PreussenElektra*-ügyben 2001. március 13-án hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2001:160) 62. pontja. A Bíróság C-72/91. és C-73/91. sz., *Sloman Neptun Schiffahrts AG* egyesített ügyekben 1993. március 17-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1993:97) 20. és 21. pontja; lásd még a Bíróság C-52/97., C-53/97. és C-54/97 sz., *Viscido et al.* egyesített ügyekben 1998. május 7-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1998:209) 13. és 14. pontját és a Bíróság C-189/91. sz., *Kirsammer-Hack* ügyben 1993. november 30-án hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1993:907) 17. és 18. pontját arról, hogy bizonyos munkajogi rendelkezések alkalmazásának hiánya nem tekinthető állami források átruházásának.

([69]) A Bíróság C-256/97. sz., *DMT*-ügyben 1999. június 29-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1999:332) 22. pontja.

([70]) A Bíróságnak a C-39/94. sz., *SFEI és társai* ügyben 1996. július 11-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1996:285) 60. pontja; a Bíróságnak a C-342/96. sz., *Spanyolország kontra Bizottság* ügyben 1999. április 29-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1999:210) 41. pontja.

([71]) Lásd e határozat (98) preambulumbekezdését.

(166) Előzetes megjegyzésként a Bizottság rá kíván mutatni arra, hogy a kérdéses állami kezességvállalás nyújtásakor az Ilva fizetésképtelenségi eljárás alatt állt. Ekként a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról szóló iránymutatás (a továbbiakban: megmentési és szerkezetátalakítási iránymutatás) ([72]) 20. pontja c) alpontjának megfelelően nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak minősült.

(167) A kezességvállalásról szóló közlemény 4.1. szakaszában a Bizottság kifejti, hogy „a nehéz helyzetben levő társaságok esetében a piaci hitelező, ha egyáltalán van ilyen, a kezesség vállalásakor a várható nemfizetési arányra tekintettel magas díjat számítana fel. Ha különösen megnő annak valószínűsége, hogy a hitelfelvevő nem lesz képes a hitel visszafizetésére, akkor elképzelhető, hogy ez a piaci arány nem is létezik, és kivételes körülmények között a kezesség támogatási eleme elérheti a kezességgel ténylegesen fedezett összeget ([73])." A Bíróság is ezt a megközelítést követte, amikor úgy ítélkezett, hogy amennyiben valamely állam „megfelelő ellenszolgáltatás nélkül" kezességvállalást nyújt egy banki kölcsönhöz egy nehéz helyzetben lévő vállalkozás számára, a kezességvállalást a garantált kölcsön összegével megegyező állami támogatásnak kell tekinteni ([74]).

(168) Ennek tükrében a Bizottság először értékelte, hogy a vizsgált ügyben fennállnak-e olyan körülmények, amelyek miatt annak a valószínűsége, hogy a hitelfelvevő nem fogja tudni visszafizetni a hitelt, olyan magas, hogy a garantált hitel teljes összege állami támogatást képez. A nehéz helyzetben lévő vállalkozás olyan vállalkozás, amely súlyos gazdasági és pénzügyi nehézségekkel küzd, és állami beavatkozás nélkül majdnem biztosra vehető, hogy rövid vagy középtávon üzleti tevékenységének feladására kényszerül. Ilyen körülmények között valószínű, hogy semelyik piaci szereplő semmiképpen nem nyújtana hitelt vagy garanciát egy ilyen vállalkozásnak, így az állam által egy ilyen vállalkozásnak nyújtott bármely hitel vagy kezességvállalás elvben a (garantált) hitel teljes összegével egyenlő állami támogatásnak felel meg. E központi feltevést mindazonáltal ellenőrizni kell az egyes ügyek tényállásaival összevetve, és ha a kedvezményezett fizetésképtelenségi eljárás alatt áll, az adott tagállamban alkalmazandó fizetésképtelenségi szabályokkal összevetve.

(169) Ez utóbbiakat illetően a Bizottság megállapítja, hogy a nagyvállalkozásokra vonatkozó olasz fizetésképtelenségi törvény a felszámolás alá tartozó vagyonból való visszafizetés során elsőbbséget biztosít (*pre-deduzione*) a fizetésképtelenségi eljárás alatt nyújtott új hiteleknek a fizetésképtelenné nyilvánítás előtt nyújtott hitelekkel szemben. Ezenfelül a fizetésképtelenné nyilvánítás előtt nyújtott hitelektől eltérően a fizetésképtelenségi eljárás alatt nyújtott hitelek tovább kamatoznak. E rendelkezések célja a potenciális hitelezők arra való ösztönzése, hogy támogassák a vállalkozást fizetésképtelenségi eljárásának ideje alatt, hogy az megőrizhesse eszközeinek gazdasági értékét, amíg ki nem derül az eljárás eredménye (helyreállítás, értékesítés vagy felszámolás).

(170) E rendelkezések puszta létezése jelzi, hogy a hitelezők bizonyos esetekben valóban vállalják, hogy új forrásokat biztosítsanak a fizetésképtelenségi eljárás alatt álló vállalkozásoknak (azaz a nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak).

(171) Ez is arra enged következtetni, hogy a nehéz helyzetben lévő hitelfelvevővel üzletelő hitelező vagy kezes érvelése kis mértékben eltérhet a szokásos üzletmenetnek megfelelő helyzethez képest. Egyrészt a hitelező vagy kezes mindkét esetben értékeli, hogy milyen valószínűsége van annak, hogy a hitelfelvevő nem fogja tudni visszafizetni a hitelt. Másrészt a szokásos üzletmenetnek megfelelő helyzetben elsősorban a hitelfelvevő nemteljesítésének a valószínűségére helyezhetik a hangsúlyt, míg az olyan hitelfelvevők esetében, amelyek egy bizonyos ponton várhatóan nem fognak teljesíteni, nagyobb figyelem irányulhat a hitel vagy kezességvállalás kapcsán keletkező nemteljesítéskori veszteségrátára (a továbbiakban: LGD).

(172) A fizetésképtelenségi eljárás alatt álló vállalatok esetében, hacsak nem nagy a valószínűsége annak, hogy a vállalatot sikeresen átszervezik vagy azt egy új befektető a kötelezettségeivel együtt felvásárolja, az új hitellel kapcsolatos LGD főként a vállalat várható felszámolási értékétől függ, amelyből történő visszafizetést illetően a hitelezőt az alkalmazandó előre levonhatósági szabályok szerint elsőbbség illeti meg. Egyes esetekben előfordulhat, hogy a várható felszámolási érték alacsony a vállalat előre levonható tartozásainak összegéhez képest. Ezekben az esetekben a vállalatok számára nehézséget jelenthet, hogy magánfinanszírozáshoz jussanak, és egy állami kezességvállalás nagyobb valószínűséggel juttatja a vállalatot a teljes garantált összeggel egyező előnyhöz. Azokban az esetekben azonban, amikor a felszámoláskori vagyon várható értéke nagy, üzletileg észszerű lehet a hitelnyújtás a kockázatos hitelekkel foglalkozó magánhitelezők (vagy kezesek) számára.

(173) Az Ilva esetében az értékesítési folyamat sikeres kimenetele azt mutatja, hogy az Ilva folyamatosan működtetett eszközeinek piaci értéke nagy maradt, a vállalat gazdasági nehézségei ellenére: ezeket az eszközöket 1,8 milliárd EUR áron adták el. Ez az összeg nem különösebben meglepő az Ilva kompetitív erősségeit tekintve: a tarantói telephely Dél-Európa legnagyobb integrált acélgyártó telephelye, és az Ilva telephelyei Európa második legnagyobb acélpiacának (Olaszország) a szívéhez közel, a stratégiailag fontos import- és exportútvonalak mentén helyezkednek el.

([72]) HL C 249., 2014.7.31., 1. o.
([73]) HL C 155., 2008.6.20., 10. o.
([74]) A Bíróság C-334/99. sz., *Németország kontra Bizottság* ügyben 2003. január 28-án hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2003:55) 138. pontja.

(174) Az Ilva eszközeinek piaci értéke és rossz gazdasági teljesítménye közötti diszkrepancia több, az esetre jellemző tényezővel magyarázható, többek között a két alábbival:

a) Az Ilva termelésének felső határát adminisztratív úton 6 millió tonnában szabták meg, ami jóval elmarad a teljes termelési kapacitásától, mégpedig a környezeti kár miatt, amely akkor keletkezne, ha a vállalat a jelenlegi környezetvédelmi berendezések mellett teljes termelési kapacitással működne. Mivel az acélgyártó létesítmények, mint amilyen a tarantói gyár is, rendkívül tőkeintenzívek, és nagy állandó költségekkel rendelkeznek, ahhoz, hogy nyereségesek tudjanak lenni, megkívánják a teljes kapacitáshoz közeli üzemeltetést. Az észszerű környezetvédelmi okokból az Ilva számára megszabott felső termelési határ elkerülhetetlenül a nyereségesség romlásához vezetett. Az Ilva azonban a megfelelő környezetvédelmi beruházásokkal visszatérhet az optimálisabb termelési szintekhez. Ez a lehetőség magyarázza, hogy az Ilva eszközei értékesek maradtak a megfelelő beruházásokra kész potenciális befektetők szemében.

b) Az Ilva öt éven át állt rendkívüli igazgatás alatt, először a környezetvédelmi problémák, majd a pénzügyi nehézségei miatt. Mivel az Ilva eszközeit több éven át nem működtették szokásos piaci feltételek mellett, a vállalat pénzügyi nehézségekkel szembesült, ami nem jelenti azt, hogy ugyanezeket az eszközöket rendes piaci feltételek mellett és a megfelelő szintű magánberuházással ne lehetne nyereségesen működtetni.

(175) Az Ilva pénzügyi nehézségeinek okai hosszú ideje ismertek voltak. Mivel ezek nem az Ilva eszközeinek eredendő értékéhez kapcsolódtak, nem tántorították el a piaci szereplőket attól, hogy érdeklődésüket fejezzék ki az Ilva eszközeinek megvásárlása iránt, nem csak a jelenlegi értékesítési folyamat során, hanem annál jóval korábban sem ([75]).

(176) Ebből következik, hogy már az állami kezességvállalás nyújtásának időpontjában, 2015 áprilisában meglehetősen magas árra lehetett számítani az Ilva eszközeinek értékesítéséből vagy felszámolásából. Mivel a nagyvállalkozásokra vonatkozó olasz fizetésképtelenségi törvény szerint az új hitelek előre levonhatók, ezt a felszámoláskori vagyont növelő értékesítési árat elsőbbségi jelleggel az új hitelek visszafizetésére használták volna fel (vagy az e hitelekre vonatkozó kezességvállalások kifizetésére azok lehívása esetén). Az olasz hatóságok által nyújtott tájékoztatás szerint az Ilva adósságainak visszafizetésére a 3. intézkedés nyújtásakor a következő sorrendben lehetett számítani ([76]):

1. ábra

Az Ilva adósságainak visszafizetési sorrendje 2015 áprilisában

[…]

(177) Tekintve az egyrészt a kérdéses kezességvállalással biztosított kölcsön összege (400 millió EUR), másrészt pedig a visszafizetés szempontjából azonos helyre vagy előrébb sorolt egyéb tartozások összege (kb. […] EUR), illetve az Ilva felszámoláskori vagyonának értéke (1,8 milliárd EUR, ha a közelmúltbeli értékesítési folyamat során a legmagasabb összegű ajánlatot benyújtó ajánlattevő által kínált árat tekintjük) közötti nagyságrendbeli különbséget, a Bizottság megállapítja, hogy egy piacgazdasági szereplő nyújthatott volna megfelelő áron hitelt vagy kezességvállalást az Ilva számára nehézségeinek idején.

(178) E következtetést az is alátámasztja, hogy az Ilva a fizetésképtelenségi eljárás alatt is megőrizte a magánfinanszírozáshoz való hozzáférését. Az állami kezességvállalás nyújtásának idején (2015. április vége) az Ilva legalább három, magánbankoknál nyitott hitelkerettel rendelkezett: […] EUR a […] banknál ([77]), […] EUR a […] banknál és […] EUR a […] banknál). E hitelek faktorálási keretek voltak, amelyeknek más a kockázati profilja, mint az olasz állam által nyújtott 400 millió EUR összegű kölcsöné. E hitelkeretek létezése mindazonáltal további mutatója annak, hogy az Ilva nem volt olyan helyzetben, hogy semelyik hitelező semmiképp nem vállalta volna működésének finanszírozását.

(179) A fenti bizonyítékokból következik, hogy a jelen ügyben nincsenek olyan körülmények, amelyek miatt a kedvezményezett magánfinanszírozáshoz való hozzáférése kizárható, és emiatt az állami kölcsön vagy kezességvállalás teljes összegét állami támogatásnak kellene tekinteni.

([75]) A sajtó szerint például az ArcelorMittal, a Marcegaglia és az Arvedi – mind acélgyártók – már 2014 őszén érdeklődést mutattak az Ilva eszközeinek felvásárlása iránt; lásd: http://www.ilsole24ore.com/art/impresa-e-territori/2014-11-13/ilva-decisivo-ruolo-stato-063904.shtml?uuid=ABDP2MDC.

([76]) Ezt a tájékoztatást az olasz hatóságok az Ilva és pénzügyi tanácsadói által elvégzett belső elemzés alapján nyújtották, a milánói bíróság egyes tartozások visszafizetésének elsőbbségét érintő végső következtetéseinek sérelme nélkül.

([77]) Miután az Ilva fizetésképtelenségi eljárás alá került, […] bank az eredeti […] EUR összeget […] EUR-ra csökkentette.

(180) A Bizottság ezután értékelte, hogy az Ilvának juttatott 400 millió EUR-ra vonatkozó állami kezességvállalás pénzügyi feltételei megfelelően díjazzák-e az állam által vállalt kockázatot. A Bizottság e tekintetben emlékeztet a kezességvállalásról szóló közleményre: „a nehéz helyzetben levő társaságok esetében a piaci hitelező, ha egyáltalán van ilyen, a kezesség vállalásakor a várható nemfizetési arányra tekintettel magas díjat számítana fel."

(181) A jelen esetben az állami kezességvállalást 3,12 %-os éves díj ellenében nyújtották. E díjat a […] vélemény alapján határozták meg.

(182) A Bizottság az olasz hatóságokkal ellentétben úgy véli, hogy a […] vélemény nem becsüli meg megfelelően azt a díjat, amelyet egy elővigyázatos piaci szereplő kezességvállalása ellenében kért volna, mivel a […] vélemény nem ad megfelelő becslést annak a valószínűségére vonatkozóan, hogy a garanciát lehívják, és hogy azt lehívás esetén visszafizetik. Ami azt illeti, a […] vélemény teljes mértékben arra a hibás feltevésre támaszkodik, hogy az Ilvának nyújtott 400 millió EUR hitelt át fogják ruházni egy új vállalatra (a továbbiakban: új vállalat), amely jobb feltételekkel működteti majd az Ilva eszközeit. A […] vélemény részletesen értékeli e feltételezett új vállalat hitelképességét, és az új vállalat becsült hitelminősítése alapján megállapítja, hogy az olasz államnak 1,53 % és 3,12 % közötti kezességvállalási díjat kell alkalmaznia. A kezességvállalás nyújtásának időpontjában azonban nem volt ok azt feltételezni, hogy a 400 millió EUR összegű hitelt automatikusan átruházzák az Ilva eszközeinek feltételezett új tulajdonosára ([78]). Ezzel összefüggésben az olasz hatóságoknak az Ilva hitelképességét kellett volna értékelniük (nem pedig egy feltételezett felvásárlóét), és annak alapján kellett volna a hitel LGD-jét megbecsülniük.

(183) mivel a […] véleményt nem lehetett felhasználni annak értékelésére, hogy az olasz állam által felszámított díj megfelelően díjazza-e a kockázatot, a Bizottságnak az Ilvához hasonló pénzügyi helyzetben lévő jogalanyok esetében alkalmazott referencia-kamatlábakat kellett keresnie. A Bizottság a fizetésképtelenségi eljárás alatt álló és értékesítésre kijelölt cégekkel kapcsolatos bevett és közelmúltbeli döntéshozatali gyakorlattal összhangban ([79]) úgy véli, hogy alternatív hitelminősítés rendelkezésre állásának hiányában és minthogy az Ilvát nehéz helyzetben lévőnek minősítették, a minősítése legjobb esetben is csak CCC (lásd még a (189) preambulumbekezdést). Következésképpen a Bizottság az *S&P Capital IQ Platform* ([80]) adatbázisból gyűjtött a hitelnemteljesítési csereügyletek (a továbbiakban: CDS) feláraira, valamint a CCC+, D vagy SD minősítésű vállalatok kötvényeinek hozamaira vonatkozó, a 3. intézkedés nyújtásának időpontjában érvényes pénzügyi adatokat.

(184) A CDS egy pénzügyi swap-megállapodás, amely szerint a CDS eladója kompenzálni fogja a vevőt (rendszerint a referenciahitel hitelezőjét) a hitel (adós általi) nemteljesítése esetén. Másképp fogalmazva a CDS eladója biztosítja a vevőt bizonyos referenciahitel nemteljesítésével szemben. Ez az eszköz nagyon releváns, minthogy jelzést adhat arra vonatkozóan, hogy mi lenne az a kockázati díj/kezességvállalási díj, amelyet egy piaci szereplő kérne, hogy biztosítsa valamely hitel nemteljesítésének kockázatát. A 2015. májusban rendelkezésre álló 11 megfigyelésre vonatkozóan összegyűjtött adatok azt mutatják, hogy a tízéves lejárathoz tartozó CDS-felárak 6,3 % és 277,7 % között mozognak, a mediánértékük pedig 17,6 %.

(185) A kötvényhozamok jól jelzik a vállalatnak történő hitelezés átfogó költségét, azaz egy százalékarányban együttesen a kamatlábat és a kezességvállalási díjat. A 2015. májusban rendelkezésre álló 8 megfigyelésre vonatkozóan összegyűjtött adatok a tízéves lejáratú kötvények esetében 5,3 % és 35,6 % közötti rátákat mutatnak, amelyek mediánértéke 17,0 %. A huszonötéves lejáratú kötvényekre csak két megfigyelés állt rendelkezésre: e megfigyelések 14,2 %-os kamatlábat jeleznek.

(186) Mint az elemzett adatok mutatják, a CCC+, D vagy SD minősítésű vállalatok finanszírozásának költsége a 3. intézkedés nyújtásának időpontjában lényegesen nagyobb volt, mint amely költséggel az Ilva az állami kezességvállalásnak köszönhetően a hitelhez hozzájutott. Ami azt illeti, az Ilva összesen […] költség mellett ([…] kamatláb + 3,12 % kezességvállalási díj) jutott hitelhez, miközben a piaci jelzések ugyanebben az időszakban közel 17 %-os összköltséget mutatnak.

(187) Ez a hitelességi ellenőrzés bizonyítja, hogy a 3. intézkedésként meghatározott állami kezességvállalás olyan gazdasági előnyhöz juttatja az Ilvát, amelyre piaci feltételek mellett nem tehetett volna szert. E megállapítás összhangban van a versenytársak véleményével (lásd a (118) preambulumbekezdést). Miután megállapítást nyert a piaci feltételek mellett nem elérhető gazdasági előny fennállása, a következő kérdés ennek az előnynek a számszerűsítése.

([78]) Ami azt illeti, a hitelt nem ruházzák át az Ilva felvásárlójára, az ArcelorMittalra.
([79]) Lásd többek között és a legújabbakat illetően a Bizottság következő ügyekben hozott végleges határozatait: SA.38544 Kem One (2015. július 28.), SA 38545 Mory Global (2015. november 6.), SA.38644 Brandt Groupe (2016. március 21.).
([80]) https://www.capitaliq.com

(188) Mint fent kifejtettük, a Bizottságnak sikerült néhány jelzést összegyűjtenie arra vonatkozóan, hogy az adott időszakban mennyi volt a kezességvállalások piaci díja. Ezek az adatok azonban olyan jogalanyokra vonatkoznak, amelyek nem teljes mértékben hasonlóak az Ilvához, és olyan pénzügyi eszközökre vonatkoznak, amelyek eltérnek az Ilva által szerződés alapján szerzett hiteltől és kezességvállalástól, és így önmagukban nem szolgálhatnak megfelelő referenciaértékként a kérdéses kezességvállalás piaci díjának a szükséges mértékű pontossággal történő megállapításához. A vizsgálat során nem derült fény a hasonló jellegű, akár állami kezességvállalással, akár anélkül nyújtott hitelek piaci kamatlábaira vonatkozó, azonos időszakban az Ilvának adott árajánlatokra, sem az utóbbi kezességvállalásra vonatkozó piaci árajánlatokra. A kezességvállalásról szóló közlemény kijelenti, hogy ilyen körülmények között a kezességvállalás nyújtásához kapcsolódó potenciális előnyt (amely a potenciális támogatási elemnek felel meg) a kedvezményezett által a kezesség fennállása nélkül fizetendő konkrét piaci kamatláb és az állami kezességvállalásnak köszönhetően – az esetlegesen kifizetett díjak figyelembevétele után – elért kamatláb különbségeként kell kiszámítani.

(189) A Bizottság megítélése szerint elővigyázatosságból célszerű a referencia-és a leszámítolási kamatlábakról szóló 2008-as közleményt is figyelembe venni a kérdéses hitelhez tartozó piacnak megfelelő kamatláb helyettesítő értékének becslése céljából. E tekintetben az Ilva hitelképessége (minősítése) a 2008-as közleményben meghatározott öt lehetséges minősítés közül láthatólag a legalacsonyabb, azaz „rossz/pénzügyi nehézségek (CCC és ennél alacsonyabb)". Ezenfelül a kölcsönhöz nem tartozott biztosíték, amely kellően likvid, lehetőleg átruházható és azonnal peresíthető jogot biztosított volna a hitelező (vagy a kezes) számára az Ilva eszközei felett nemteljesítés esetén. A Bizottság ennek alapján azt az álláspontot képviseli, hogy a 3. intézkedést alkotó kölcsön és kezességvállalás piaci kamatlábát a kölcsön tekintetében úgy kell kiszámítani, hogy a megfelelő alapkamatlábhoz 1 000 bázispontot adnak, a 2008-as közleményben meghatározott módon.

(190) Ami a megfelelő alapkamatlábat illeti, a 2008-as közlemény az egyéves pénzpiaci kamatláb használatát ajánlja (ez Olaszország esetében az 1 éves Euribor), a Bizottság pedig fenntartja a jogot, hogy bizonyos esetekhez igazodva rövidebb vagy hosszabb lejáratokat használjon. A jelen esetben a Bizottság úgy véli, hogy az állami kezességvállalás tárgyát képező 400 millió EUR összegű kölcsön nagyon hosszú lejárata indokolttá teszi egy ezen hosszú lejáratnak megfelelő alapkamatláb választását. A Bizottság ezért úgy határoz, hogy a garantált kölcsön súlyozott átlagos futamidejének megfelelő swap-tételt alkalmaz. Mivel a 400 millió EUR összegű hitel visszafizetési profilja 14,86 éves súlyozott átlagos futamidőt ad, a megfelelő alapkamatláb a 15 éves swap-tétel lenne. 2015. május 27-én, azaz a 400 millió EUR összegű hitel három magánhitelező általi nyújtásának időpontjában a 15 éves lejáratok swap-tétele 1,18 %-ot tett ki ([81]). A 2008-as közlemény által megadott piaci kamatláb ennek alapján 1,18 % + 1 000 bázispont, azaz 11,18 %.

(191) Az állam által nyújtott kezességvállaláshoz kapcsolódó előny összegét a kölcsön tekintetében külön kell kiszámítani, a következő módszertan szerint: a következők különbsége: i. a kölcsön tőkeösszege, megszorozva a (190) preambulumbekezdésben kifejtett módon kiszámított kamatlábbal, valamint ii. a kezességvállalással biztosított kölcsön teljes pénzügyi költsége, amelyet a kölcsön bankok által alkalmazott kamatlábbal felszorzott tőkeösszegének és az állam által alkalmazott, azon időszakra kiszámított és felszámított kezességvállalási díjnak az összegeként számítanak ki, amelyre az összegeket az Ilva rendelkezésére bocsátották.

5.2.3.3. Szelektivitás

(192) A 3. intézkedésként meghatározott állami kezességvállalás egy eseti támogatási intézkedés, amelyet egyetlen vállalkozás – az Ilva – javára nyújtottak. Így a 3. intézkedés szelektív.

5.2.3.4. A 3. intézkedéssel kapcsolatos következtetés

(193) mivel a 3. intézkedés az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében megállapított összes kritériumnak megfelel, a Bizottság megállapítja, hogy állami támogatást képez, amelynek összege a (191) preambulumbekezdésben leírt módszertan alapján állapítható meg.

5.2.4. *4. intézkedés*

(194) A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban arra az előzetes álláspontra helyezkedett, hogy a Fintecna és az Ilva között létrejött, vitát lezáró egyezség az olasz államnak tudható be, és állami forrásokat érint. A Bizottság kétségeket vetett fel azzal kapcsolatban is, hogy a Fintecna olyan észszerű döntést hozott-e, amikor elfogadta egy hosszú vita rendezését 2015 márciusában, éppen miután az Ilvát fizetésképtelenné nyilvánították, amelyet hasonló helyzetben egy piacgazdasági szereplő hozott volna.

(195) A hivatalos eljárás során beérkezett észrevételek alapján a Bizottság először értékelte, hogy a vita rendezésére vonatkozó döntés valóban észszerű volt-e piaci szereplői nézőpontból, azaz e döntés gazdasági előnyhöz juttatja-e az Ilvát.

([81]) A Bizottság által a S&P Capital IQ adatbázisban gyűjtött adatok szerint.

5.2.4.1. Gazdasági előny

(196) Mint a (163) preambulumbekezdésben már szerepel, az állami hatóság általi beavatkozás nem juttatja szükségszerűen előnyhöz a kedvezményezettet, és ekként nem minősül állami támogatásnak, ha azt rendes piaci feltételek mellett hajtják végre, másképp fogalmazva ha az állami hatóság úgy jár el, ahogyan hasonló körülmények között egy elővigyázatos piacgazdasági szereplő is eljárt volna.

(197) Először is, a részletes értékelés során a Bizottság értékelte azokat a körülményeket, amelyek alapján a Fintecna hosszú idő után meghozta az Ilvával fennálló vita 156 millió EUR kifizetésével való rendezésére vonatkozó döntést. A rendezésre vonatkozó döntés meghozatala során a Fintecnának figyelembe kellett vennie a rendezésre vonatkozó döntés meghozatalának időpontjában fennálló gazdasági helyzetet, a kockázat mértékét és a jövőre vonatkozó várakozásokat ([82]).

(198) E tekintetben a Bizottság megállapítja, hogy a felmerült és az állam mint eladó által a privatizáció megtörténte előtt vállalt kötelezettség az elvét tekintve nem támadható meg, és ami az egyezség 156 millió EUR nagyságú összegét illeti, a Fintecna mint elővigyázatos hitelező elvégezte az Ilvával szembeni kitettségének becslését 2011-ben, majd e becslést 2014-ben kiigazította. A számítások […] EUR kitettséget tártak fel, amelyből 2014-ben […] EUR korrigált összeg adódott. A jogi kockázatok megfelelő értékelése érdekében a Fintecna két jogi szakvéleményt rendelt meg, amelyek mindegyike függetlenül megerősítette, hogy a 156 millió EUR elfogadható összeg, és a privatizációs szerződésben foglalt megállapodás szerinti maximális felső határon (kamatok nélkül […] EUR vagy kamatokkal […] EUR) és a becsült potenciális kitettségen (2014-ben […] EUR) belülre esik.

(199) A Fintecna meghozta az 1/2015. sz. törvényerejű rendelet keretében történő egyezségre vonatkozó döntést, amely elindította a megállapodást a két fél között. Tekintettel az Ilva fizetésképtelensége esetén felmerülő kockázatok független jogi tanácsadók által adott észszerű becslésére, pusztán az a tény, hogy a Fintecna csak ekkor, nem pedig a fenti törvényerejű rendelet elfogadása előtt döntött az egyezség mellett, nem változtat azon, hogy az egyezségre vonatkozó döntés olyan észszerű döntésnek minősül, amelyet hasonló helyzetben egy piacgazdasági szereplő is meghozott volna. Egy elővigyázatos, kockázatkerülő szereplő előnyben részesítheti a viták békés úton történő rendezését, ahelyett, hogy a folytatódó vita után bírósághoz vagy választott bírósághoz fordulna, amennyiben a felelőssége önmagában nem kérdőjelezhető meg, és a kitettsége az egyezségben meghatározott azonnali összegnél […] és […] közötti összeggel nagyobb összegekhez vezethet. Az egyezség további elhalasztása láthatóan nem vezethetett volna jobb pénzügyi kimenetelhez a Fintecna szempontjából.

(200) Tekintve, hogy a Fintecna által tett lépések egy racionális piacgazdasági szereplő magatartásának felelnek meg, és hogy a döntést megelőző folyamat tükrözi a Fintecna által az Ilvával elérendő lehetséges egyezség összegét illetően követett elővigyázatos megközelítést, a Bizottság megállapítja, hogy az, hogy kevesebbet fizet saját becslésénél, elvben egy egyezséget kötő magán piaci szereplő észszerű döntése, és ekként nem alkalmas arra, hogy előnyt biztosítson az Ilva számára.

5.2.4.2. A 4. intézkedéssel kapcsolatos következtetés

(201) A Bizottság bizonyította, hogy a 4. intézkedés nem nyújt gazdasági előnyt az Ilva számára. Mivel az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében említett kritériumok halmazati jellegűek, a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a 4. intézkedés nem minősül állami támogatásnak.

5.2.5. *5. intézkedés*

5.2.5.1. Állami források és betudhatóság

(202) Ami az intézkedés állami eredetét illeti, a Bizottság megjegyzi, hogy az intézkedés a gazdasági és pénzügyi minisztérium által az állami költségvetésből származó forrásokból nyújtott hitelből áll.

(203) Tekintve, hogy a „tagállam” fogalma az állami hatóságok valamennyi szintjét magában foglalja, tekintet nélkül arra, hogy nemzeti, regionális vagy helyi hatóságról van-e szó, a Bizottság megállapítja, hogy az intézkedés az államnak tudható be, és állami források átruházásával jár.

5.2.5.2. Gazdasági előny

(204) Az eljárást megindító határozatra reagálva benyújtott észrevételeiben a WV Stahl arra kéri a Bizottságot, hogy biztosítsa az Ilva számára a piaci feltételeknél kedvezőbb feltételek mellett nyújtott kölcsönök formájában nyújtott állami támogatás gyors visszafizettetését, a felszámított kamatláb és a hitelek nyújtásakor fennálló piaci kamatláb közötti különbség alapján (lásd a (120) preambulumbekezdést). Az 5. intézkedés által nyújtott gazdasági előny megállapításához a Bizottság úgy véli, hogy ugyanaz az okfejtés alkalmazható, mint a 3. intézkedés esetében, a két intézkedés közötti két fő ténybeli különbség ellenére.

([82]) A Törvényszék T-366/00. sz., *Scott kontra Bizottság* ügyben 2007. március 29-én hozott ítéletének (EU:T:2012:649) 158. pontja.

(205) Az első ténybeli különbség, hogy az 5. intézkedés egy állami kölcsön, míg a 3. intézkedés egy konzorciális hitelhez nyújtott állami kezességvállalás. Ez a ténybeli eltérés azonban nem érinti a (166)–(179) preambulumbekezdésben kifejtett érvelést, amely egyformán áll a kölcsönökre és a kezességvállalásokra is.

(206) A második ténybeli különbség az intézkedés biztosításának időpontja: a 3. intézkedés esetében 2015. április 30., az 5. intézkedés esetében pedig 2015. december 15. A Bizottság azonban úgy véli, hogy a (166)–(179) preambulumbekezdésben kidolgozott érvelés az 5. intézkedés biztosításának az időpontjában is megállja a helyét: 2015. decemberben még mindig arra lehetett számítani, hogy nagy az Ilva eszközeinek felszámoláskori értéke, és az előre levonható követelések aggregált összege 400 millió EUR-val (azaz a 3. intézkedés összegével) nőtt 2015. áprilishoz képest, és összesen kb. […] EUR-t tett ki – ami még mindig biztonságosan a várható 1,8 milliárd EUR összegű felszámoláskori érték alatt volt. Ezenfelül a 191/2015. sz. törvényerejű rendelet – mint a 2. ábra mutatja – előrébb helyezi az 5. intézkedés visszafizetését, mint a többi előre levonható követelés visszafizetését, ami tovább növeli az 5. intézkedés lehetséges LGD-jét.

2. ábra

Az Ilva adósságainak visszafizetési sorrendje 2015 decemberében

[…]

(207) A fentiek fényében úgy tűnik, hogy a hitel LGD-je még mindig meglehetősen magas volt, és a Bizottság megállapítja, hogy egy kockázatos hitelekkel foglalkozó magánhitelező láthatott üzleti lehetőséget abban, hogy hitelt nyújtson az Ilvának.

(208) Mint ahogyan a 3. intézkedés esetében is, a Bizottság ezután értékelte, hogy az állami hitel pénzügyi feltételei megfelelően díjazzák-e az állam által vállalt kockázatot. Ugyanazon okból, mint a 3. intézkedés esetében, a Bizottság úgy véli, hogy a […] vélemény nem határoz meg megfelelő módszert annak eldöntéséhez, hogy az állam által felszámított éves kamatláb (2,94 %) megfelelő-e. A Bizottság ezért hasonló nyilvános adatokat gyűjtött, mint a 3. intézkedés esetében (CDS-felárak és kötvényhozamok) a *S&P Capital IQ Platform* ([83]) adatbázisból, ezúttal az 5. intézkedés nyújtásának időpontjára vonatkozóan.

(209) A 2015. decemberben rendelkezésre álló 14 megfigyelésre vonatkozóan gyűjtött adatok szerint az ötéves lejárat esetén a CDS-felárak 6,2 % és 300,5 % között mozognak, a mediánértékük pedig 44,1 %, az egyéves lejáratú CDS-felárak pedig 3,0 % és 648 % között mozognak, 32,7 %-os mediánérték mellett.

(210) A 2015. decemberben rendelkezésre álló 31 megfigyelésre vonatkozóan összegyűjtött adatok a hároméves lejáratú kötvények esetében 2,2 % és 99,0 % közötti kamatlábakat mutatnak, amelyek mediánértéke 17,6 %.

(211) Mint az elemzett adatokból kiderül, a CCC+, D vagy SD minősítésű vállalatok finanszírozásának költsége a 5. intézkedés nyújtásának időpontjában lényegesen nagyobb volt, mint amely költséggel az Ilva az állami kezességvállalás révén a kölcsönhöz hozzájutott. Az Ilvának nyújtott kölcsön után évi 2,94 %-os kamatlábbal számítottak fel kamatot, miközben a piaci jelzések sokkal nagyobb teljes költséget mutatnak ugyanezen időszak alatt.

(212) Akárcsak a 3. intézkedés esetében, ez a hitelességi ellenőrzés bizonyítja, hogy az 5. intézkedésként meghatározott állami kölcsön olyan gazdasági előnyhöz juttatja az Ilvát, amelyre piaci feltételek mellett nem tehetett volna szert. Miután megállapítást nyert a piaci feltételek mellett nem elérhető gazdasági előny fennállása, a következő kérdés ennek az előnynek a számszerűsítése.

(213) A 3. intézkedés esetében követett okfejtést megfelelően követve a Bizottság úgy döntött, hogy a 2008-as közleményt is figyelembe veszi. Ennek alapján a Bizottság a biztosíték nélkül nyújtott kölcsön támogatási elemének számszerűsítéséhez a megfelelő piaci kamatlábat 10,06 %-ban állapította meg, amelyet a 2015. december 15-i 1 éves Euribornak megfelelő 0,06 %-os alapkamatláb és az 1 000 bázispontos hitelfelár összegeként számított ki.

(214) Az 5. intézkedésként meghatározott állami hitellel összefüggő előny összegét a következők különbségeként kell kiszámítani: i. a (213) preambulumbekezdésben kifejtett módon kiszámított kamatláb és a kölcsön tőkeösszegének szorzata, valamint ii. az Ilva által fizetendő tényleges kamatláb, amelyet az összegek Ilva számára való rendelkezésre bocsátásának időtartamára kiszámítottak és felszámoltak.

5.2.5.3. Szelektivitás

(215) A 5. intézkedésként meghatározott állami hitel egy eseti támogatási intézkedés, amelyet egyetlen vállalkozás – az Ilva – javára nyújtottak. Ebből következően az 5. intézkedés szelektív.

([83]) https://www.capitaliq.com

5.2.5.4. Az 5. intézkedéssel kapcsolatos következtetés

(216) mivel az 5. intézkedés az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében megállapított összes kritériumnak megfelel, a Bizottság megállapítja, hogy állami támogatást képez, amelynek összege a (214) preambulumbekezdésben leírt módszertan alapján állapítható meg.

5.3. **A támogatás jogellenessége**

(217) A 3. és az 5. intézkedés az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatást valósít meg, amelyeket az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdését megsértve a Bizottságnak történő előzetes bejelentés nélkül hajtottak végre. Így ezeket az intézkedéseket jogellenesen hajtották végre.

5.4. **A támogatás összeegyeztethetősége a belső piaccal**

(218) Az állami támogatás tilalma nem abszolút érvényű, és nem is feltétel nélküli. Különösen az EUMSZ 107. cikkének (2) és (3) bekezdése olyan jogalapot alkot, amelyek által egyes támogatási intézkedések összeegyeztethetőnek tekinthetők a belső piaccal. Mivel az olasz hatóságok megítélése szerint a vizsgált intézkedések nem képeznek állami támogatást, nem terjesztettek elő semmilyen indokot azok összeegyeztethetőségével kapcsolatban.

(219) A Bizottság ezért saját kezdeményezésére értékelni fogja, hogy az Ilvának biztosított állami támogatási intézkedések, azaz a 3. és az 5. intézkedés e lehetséges jogalapok bármelyike alapján a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítható-e.

(220) A Bizottság megállapítja, hogy az EUMSZ 107. cikkének (2) bekezdésében foglalt eltérések egyértelműen nem alkalmazhatók. Az e cikk (3) bekezdésében foglalt eltérések közül csak az a) és a c) pont bizonyulhat hasznosnak. Az a) pont értelmében „az olyan térségek gazdasági fejlődésének előmozdítására nyújtott támogatás, ahol rendkívül alacsony az életszínvonal vagy jelentős az alulfoglalkoztatottság”, összeegyeztethetőnek tekinthető a belső piaccal. A c) pont kimondja, hogy „az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekkel ellentétes mértékben”, szintén a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető.

(221) Ami az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének a) pontját illeti, az acéliparban tevékenykedő vállalkozások, mint az Ilva is, a regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás ([84]) 9. pontja szerint nem jogosultak regionális támogatásra. Ezért ez a jogalap nem alkalmazható a vizsgált intézkedések esetében.

(222) Ami az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontját illeti, a Bizottság nem tud a 107. cikk (3) bekezdésének az alkalmazását érintő olyan keretről vagy iránymutatásról, amely alkalmazandó lehet az értékelt intézkedésekre. Az acélágazatban működő vállalkozások, mint az Ilva is, a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról szóló iránymutatás ([85]) 18. pontja szerint nem jogosultak megmentési és a szerkezetátalakítási támogatásra. Mivel az Ilva a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról szóló iránymutatás 20. pontjának c) alpontja szerint nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak minősül, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás ([86]) 16. pontja szerint szintén nem jogosult környezetvédelmi támogatásra.

(223) A fentiek fényében a Bizottság megállapítja, hogy az Ilvának nyújtott állami támogatási intézkedések nem egyeztethetők össze a belső piaccal.

5.5. **A belső piaccal nem összeegyeztethető támogatás visszafizettetése**

(224) Az EUMSZ és a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint, amennyiben a Bizottság megállapítja, hogy valamely támogatás nem egyeztethető össze a belső piaccal, a Bizottság hatásköre annak eldöntése, hogy az érintett államnak meg kell-e szüntetnie vagy módosítania kell-e a támogatást ([87]). Szintén a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata azt mutatja, hogy a Bizottság által a belső piaccal összeegyeztethetetlennek tekintett támogatások esetében a támogatás eltörlése vonatkozásában a tagállamra kirótt kötelezettség célja a korábbi helyzet visszaállítása ([88]).

(225) A Bíróság e tekintetben kimondta, hogy ez a célkitűzés akkor valósul meg, ha a kedvezményezett visszafizette a jogellenes támogatásként kapott összegeket, elveszítve így azt az előnyt, amelyet versenytársaival szemben élvezett a piacon, és visszaállt a támogatás juttatása előtti helyzet ([89]).

([84]) HL C 209., 2013.7.23., 1. o.
([85]) HL C 249., 2014.7.31., 1. o.
([86]) Iránymutatás a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról (HL C 200., 2014.6.28., 1. o.).
([87]) A Bíróság C-70/72. sz., *Bizottság kontra Németország* ügyben 1973. július 12-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1973:87) 13. pontja;
([88]) A Bíróság C-278/92., C-279/92. és C-280/92. sz. *Spanyolország kontra Bizottság* ügyben 1994. szeptember 14-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1994:325) 75. pontja.
([89]) A Bíróság C-75/97. sz., *Belgium kontra Bizottság* ügyben 1999. június 17-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:1999:311) 64. és 65. pontja.

(226) Az (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet ([90]) 16. cikkének (1) bekezdése az ítélkezési gyakorlattal összhangban a következőket állapítja meg: „Amennyiben a jogellenes támogatások esetén elutasító határozat születik, a Bizottság dönt arról, hogy az érintett tagállam hozza meg a szükséges intézkedéseket a támogatásnak a kedvezményezettől történő visszavételére”.

(227) mivel a szóban forgó intézkedések végrehajtása ellentétes volt a Szerződés 108. cikkével, valamint jogellenesnek és a belső piaccal nem összeegyeztethető támogatásnak kell őket tekinteni, a támogatás nyújtását megelőző piaci helyzet helyreállítása érdekében vissza kell őket fizettetni. A visszafizettetés ezért arra az időszakra vonatkozik, amikor a kedvezményezett előnyben részesült, azaz arra az időtartamra, amely a támogatásnak a kedvezményezett részére történő rendelkezésre bocsátásával veszi kezdetét és a támogatás tényleges visszafizetésével fejeződik be; a visszafizettetendő összegek tartalmazzák a tényleges visszafizetés időpontjáig esedékes kamatokat is.

(228) A fenti 5.2.3. és 5.2.5. szakaszban foglalt értékelés alapján a 3. és az 5. intézkedésben foglalt támogatási elemet a következőképpen kell visszafizettetni:

a) A 3. intézkedés esetében a következők különbsége: i. a kölcsön tőkeösszege, megszorozva a (190) preambulumbekezdésben kifejtett módon kiszámított kamatlábbal, valamint ii. a kezességvállalással biztosított kölcsön teljes pénzügyi költsége, amelyet a kölcsön bankok által alkalmazott kamatlábbal felszorzott tőkeösszegének és az állam által alkalmazott kezességvállalási díjnak az összegeként kell kiszámítani az arra az időszakra kiszámított és felszámított összegek figyelembevételével, amelyre az összegeket az Ilva rendelkezésére bocsátották.

b) Az 5. intézkedés esetében a következők különbsége: i. a kölcsön tőkeösszege, megszorozva a (213) preambulumbekezdésben kifejtett módon kiszámított kamatlábbal, valamint ii. az Ilva által fizetendő tényleges kamatláb az arra az időszakra kiszámított és felszámított összegek figyelembevételével, amelyre az összegeket az Ilva rendelkezésére bocsátották.

(229) Az EUMSZ 4. cikkének (3) bekezdésében meghatározott lojális együttműködés elvének megfelelően Olaszországnak az e határozatról szóló értesítéstől számított két hónapon belül meg kell adnia a Bizottságnak az Ilvának nyújtott támogatás pontos összegét, figyelembe véve különösen a kölcsön formájában nyújtott támogatás esetében a kifizetések vagy visszafizetések tényleges dátumát, valamint az Olaszország által megjelölt összes egyéb lényeges körülményt. A visszafizettetendő összegeknek minden esetben magukban kell foglalniuk a visszafizettetésig tartó időszakra vonatkozó kamatot.

(230) Olaszországnak ugyanezen a két hónapos határidőn belül tájékoztatnia kell a Bizottságot a 3. és az 5. intézkedésből származó jövőbeli gazdasági előnyök megszüntetéséről. Olaszországnak e célból biztosítania kell, hogy az érintett összes finanszírozási költség és a kamatlábak megfeleljenek legalább a (190) és a (213) preambulumbekezdésben említett piaci kamatlábaknak. A kamatlábak kiigazításáig rendelkezésre bocsátott esetleges összegek továbbra is a belső piaccal összeegyeztethetetlen támogatást képeznek, és ekként visszafizettetés hatálya alá tartoznak a visszafizettetés időpontjáig felhalmozódó visszafizettetési kamattal együtt.

6. **KÖVETKEZTETÉS**

(231) A Bizottság megállapítja, hogy Olaszország jogszerűtlenül hajtotta végre az e határozat 2.2.3. és 2.2.5. szakaszában említett 3. és 5. intézkedést, megsértve az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdését.

(232) A Bizottság megállapítja, hogy a 3. és az 5. intézkedésben foglalt támogatási elem nem egyeztethető össze a belső piaccal, és azt az Ilvával mint kedvezményezettel a visszafizettetési kamattal együtt vissza kell fizettetni,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az e határozat hatálya alá tartozó következő intézkedések nem minősülnek az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak:

a) az Ilva korábbi tulajdonosaival szembeni büntetőeljárás során lefoglalt 1,1 milliárd EUR összegű eszközök átruházása, amelyet az Ilvával kötött magánjellegű egyezségi megállapodással hajtottak végre;

b) az előre levonható hitelekről szóló, 2014. augusztus 11-i 101/2013. sz. törvényerejű rendelet és annak 12. cikke (5) bekezdésének alkalmazása egy 250 millió EUR összegű magánhitelre;

c) a 156 millió EUR összeggel kapcsolatban a Fintecna és az Ilva között 2015. március 5-én létrejött, a 2015. március 4-i 1/2015. sz. törvényerejű rendeleten alapuló egyezségi megállapodás.

([90]) Az (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet (2015. július 13.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 248., 2015.9.24., 9. o.).

2. cikk

Az e határozat tárgyát képező további intézkedések, amelyeket Olaszország az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikke (3) bekezdésének megsértésével, jogszerűtlenül léptetett hatályba, a belső piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatást valósítanak meg:

a) egy 400 millió EUR összegű kölcsönre vonatkozó állami kezességvállalás nyújtása az Ilva számára a 2015. április 30-i miniszteri rendelettel, az 1/2015. sz törvényerejű rendelet alapján;

b) egy 300 millió EUR összegű állami kölcsön nyújtása az Ilva számára a 2015. december 15-i miniszteri rendelettel, a 191/2015. sz törvényerejű rendelet alapján.

3. cikk

(1) Olaszország visszafizetteti a kedvezményezettel a 2. cikkben említett intézkedések keretében nyújtott összeegyeztethetetlen támogatásokat.

(2) A visszafizetendő összegeknek tartalmazniuk kell azt a kamatot, amely az összegeknek a kedvezményezettek rendelkezésére bocsátásától a tényleges visszafizetésig terjedő időszak után jár.

(3) A kamatot a 794/2004/EK bizottsági rendelet ([91]) V. fejezetével és a 794/2004/EK rendeletet módosító 271/2008/EK bizottsági rendelettel ([92]) összhangban, kamatos kamatként kell kiszámítani.

(4) Olaszország a 2. cikkben említett intézkedések keretében nyújtott támogatás valamennyi még ki nem fizetett összegét az e határozatról szóló értesítéstől számított két hónapon belül hozzáigazítja az e határozat (190) és (213) preambulumbekezdésében meghatározott piaci feltételekhez.

4. cikk

(1) A 2. cikkben említett intézkedések keretében nyújtott támogatást azonnal és ténylegesen vissza kell fizettetni.

(2) Olaszország biztosítja e határozatnak az arról szóló értesítéstől számított négy hónapon belüli végrehajtását.

5. cikk

(1) Olaszország az e határozatról szóló értesítéstől számított két hónapon belül benyújtja az alábbi információkat:

a) az e határozatnak való megfelelés érdekében már meghozott és tervezett intézkedések részletes bemutatása;

b) az azt bizonyító dokumentumok, hogy a kedvezményezett felszólítást kapott a támogatás visszafizetésére;

c) az e határozat 3. cikkének (4) bekezdésében említett kiigazítások végrehajtását bizonyító dokumentumok.

(2) A 2. cikkben említett intézkedések keretében nyújtott támogatás maradéktalan visszafizetéséig Olaszország folyamatosan tájékoztatja a Bizottságot az e határozat végrehajtásának érdekében meghozott nemzeti intézkedések előrehaladásáról. Olaszország a Bizottság egyszerű kérésére azonnali tájékoztatást ad az e határozat végrehajtása érdekében már meghozott és tervezett intézkedésekről. Olaszország emellett részletes adatokat szolgáltat a kedvezményezett által már visszafizetett támogatási összegekről és kamatokról.

([91]) A Bizottság 794/2004/EK rendelete (2004. április 21.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet végrehajtásáról (HL L 140., 2004.4.30., 1. o.).

([92]) A Bizottság 271/2008/EK rendelete (2008. január 30.) az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 659/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 794/2004/EK rendelet módosításáról (HL L 82., 2008.3.25., 1. o.).

6. cikk

Ennek a határozatnak az Olasz Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2017. december 21-én.

a Bizottság részéről
Margrethe VESTAGER
a Bizottság tagja